

Linnéuniversitetet

Institutionen för samhällsvetenskaper

Examensarbete 15 hp – kandidatnivå
Medie- och kommunikationsvetenskap

Jämlikhet i text och bild

En kvantitativ innehållsanalys av genus och etnicitet i Kalmar kommuns trycksaker

Jennie Andersson
Sofie Stenberg

Internationell kommunikation,
180 hp
Vårterminen 2012

Handledare: Britt-Marie Ringfjord

Abstract

Authors: Jennie Andersson & Sofie Stenberg

Title: Equality in text and image - A quantitative content analysis of gender and ethnicity in Kalmar municipality's printed matter.

Level: BA Thesis in Media- and Communication studies

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 43

This thesis is written for Kalmar municipality's information department. It is meant to study how the municipality's printed matter is equal in relation to gender and ethnicity. The purpose is to bring a result that can improve the municipality's external communication on the subject of equality.

The method that is used is a quantitative content analysis and the material that is used is Kalmar municipality's printed matter from 2011. The material that was selected for this thesis is a selection of folders, brochures and magazines that are produced of Kalmar municipality's information department. With a foundation in the concept of equality the purpose with this thesis is to analyze if the municipality sends out messages that do not fulfill the goal of equality.

If the printed matter sends out messages to citizens concerning gender and ethnicity that are not equal, our ambition is to point out improvements that can be done to fulfill equality in this matter. The ambition is to achieve a result that can make Kalmar an even better municipality when it comes to communicating through printed matter without any discrimination and preconception.

The results that were found in this study imply that the municipality has come a long way when it comes to equality in relation to gender. However, some of our results give an indication that Kalmar could improve the equality between genders even more. For example men occur more in some material and women more in others, but mainly the material is equal when it comes to gender.

On the subject of ethnicity the equality was not as good. The results show that the most people that are represented in the material are white Caucasians. Only a few percent of the people represented in text and image in the material are of other ethnicity. The smallest group is black people, followed by Asians and then Latin-Americans/South Europeans.

Overall the results show that the municipality is quite good when it comes to equality between genders, but should be aware of some aspects that could approve their external communication even more when it comes to equality. It would be an improvement for the municipality to include more ethnic groups in their printed matter to accomplish equality. Through strategic communication with public relations in focus the municipality should be able to develop messages that would be interpreted as equal.

Keywords: Equality, gender, ethnicity, external communication, stereotypes, prejudice, groups, gender roles, identity, public relations

Innehåll

1. Inledning	5
1.1. Vetenskaplig bakgrund	5
1.1.1. Medie- och kommunikationsvetenskapsfältet	5
1.1.2. Genus	5
1.1.3. Etnicitet	6
1.1.4. Intersektionalitet	6
1.2. Anknnytning till programmet Internationell kommunikation	6
1.3. Bakgrund – Kalmar kommun	6
1.3.1. Om kommunen	6
1.3.2. Kommunens visioner och mål	7
1.4. Mål och syfte	7
1.5. Frågeställningar	7
2. Teori och forskningsöversikt	8
2.1. Kommunikation	8
2.1.1. Samhällskommunikation och budskap	8
2.1.2. Kommunikation i organisationer och informationsverksamhet	8
2.1.3 Politisk makt	8
2.1.4. PR – Relationer med masspublik	9
2.2. Genus	9
2.2.1. Begreppet genus	9
2.2.2. Genusidentitet och könsroller	10
2.2.3. Genus i medier	10
2.3. Etnicitet	11
2.3.1. Vem är svensk?	11
2.3.2. Etnicitet i medier	11
2.3.3. Orientalisering	12
2.4. Grupper i samhället – Ett sociologiskt perspektiv	12
2.4.1. Grupper – vi och dem	12
2.4.2. Fördomar, stereotyper och diskriminering	13
2.4.3. Social uteslutning och avvikande beteende	14
2.5. Översikt	14
3. Metod	15
3.1. Kvantitativ innehållsanalys	15
3.1.1. Grundläggande begrepp	15
3.1.2. Hur metoden tillämpas i denna studie	15
3.2. Urval och avgränsning	17
3.3. Variabler och kodschema	18
3.3.1. Utformning av variabler och kodschema	18
3.3.2. Tillvägagångssätt vid kodning	19
3.4. Reliabilitet och validitet	20
3.5. Metodkritik	20
3.5.1. Kvantitativ innehållsanalys	21
3.5.2. Kvantitativa resultat i relation till kvalitativa	21
3.5.3. Missbedömningar vid kodning	22
3.5.4. Objektivitet	22

Linnéuniversitetet

Institutionen för samhällsvetenskaper

3.6. Etiska överväganden	22
4. Resultat och analys	23
4.1. Genusrepresentation i text	23
4.1.1. Genus som omnämns i texten	23
4.1.2. Antal citat av män respektive kvinnor	25
4.2. Genusrepresentation i bild	26
4.3. Etnisk härkomst i text	27
4.3.1. Etnisk härkomst som omnämns i texten	28
4.3.2. Förekomst av namn	28
4.4. Etnisk härkomst i bild	31
5. Diskussion och slutsatser	34
5.1. Olika syn på begreppet jämlikhet	34
5.2. Jämställdhetenaspekten av jämlikhet	34
5.3. Grupper och etnicitet	35
5.4. Kommuens inverkan på jämlikhet i materialet	36
5.5. Förslag på vidare forskning	36
5.5.1. Hur människor skildras	36
5.5.2. Etnicitet mer djupgående	36
Referenser	37
Bilagor	
Bilaga 1 – Kodschema	39
Bilaga 2 – Kalmar kommuns informationsmaterial	41

1. Inledning

Denna studie undersöker huruvida Kalmar kommuns tryckta material är jämlikt vad det gäller kommunikation till kommuninvånarna med begreppen genus och etnicitet i fokus. Jämlikhet innebär alla individers lika värde, möjligheter och rättigheter (www.ne.se/jamstalldhet). Termen jämlikhet innefattar även begreppet jämställdhet som handlar om lika värde mellan män och kvinnor (www.ne.se/jamstalldhet). Intersektionalitet är även ett begrepp som genomsyrar uppsatsen. Intersektionalitet innebär att åskådliggöra situationer av förtryck som uppkommer mellan maktrelationer baserat på ras, kön och klass (www.ne.se/intersektionalitet).

Arbetet har gjorts på uppdrag av Kalmar kommuns informationsenhet, vilka även gett oss tillgång till det material som studien bygger på. Materialet som undersöks är trycksaker som Kalmar kommuns informationsenhet producerat under ett års tid, närmare bestämt år 2011. Utifrån det totala materialet har vi gjort ett urval att fördjupa oss i. Detta urval ligger till grund för forskningsfrågan som handlar om jämlikhet med inriktning mot genus och etnicitet.

1.1. Vetenskaplig bakgrund

Studien görs inom ramen för medie- och kommunikationsvetenskap. Fokus ligger på begreppen genus, etnicitet och kommunikation i relation till jämlikhet. Vad det gäller kommunikation inriktar sig denna studie bland annat på begrepp som PR och samhällskommunikation eftersom studien berör extern kommunikation.

1.1.1. *Medie- och kommunikationsvetenskapsfältet*

Medie- och kommunikationsvetenskap grundar sig i flera humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnesområden. Medie- och kommunikationsvetenskap är alltså mångvetenskapligt med influenser från till exempel sociologi, socialantropologi, statsvetenskap, ekonomi, historia, litteraturvetenskap, konstvetenskap och filmvetenskap. (Kleberg 2006, s. 9). Vi har också inslag av dessa influenser, till exempel sociologi som berörs i samband med begreppen genus och etnicitet.

1.1.2. *Genus*

Tidigare forskning som gjorts gällande genus pekar till exempel på att kvinnan stereotypiseras i medier (Connell 2003, s. 12). Kleberg (2006) menar att det finns skäl att öka intresset för frågor som gäller medier och maskulinitet. Vår studie berör inte bara genus ur ett kvinnligt perspektiv, utan är minst lika mycket inriktat på mannen. Jarlbro (2006) menar i sin bok *Medier, genus och makt* att innehållet i medier har en stor betydelse för så väl män som kvinnor i deras roll som medborgare. Jarlbro (2006) har studerat genus vad det gäller nyhetsjournalistik och populärkultur. Även om det tryckta materialet i denna studie är producerat av Kalmar kommun ser vi ändå relevans i att nämna Jarlbros studie eftersom denna studie också kommer att innebära en granskning av diverse texter med utgångspunkten i genus. Andra studier som gjorts gällande genus i medier kommer också att jämföras med kommunens informationsmaterial eftersom vi anser att det på många sätt är likt andra tryckta medier avseende exempelvis nyhetstexter som många av kommunens trycksaker innefattar.

1.1.3. Etnicitet

Det Brune (2004) vill åstadkomma i sin avhandling *Nyheter från gränsen* är att med hjälp av exempel från olika texter hitta förändringar och beständighet i mediernas fixering av invandraren. Detta gör hon med utgångspunkt i 1970-talets ”prototyper” (Brune 2004, s 254). Hon menar att invandrare framställs på ett visst sätt i medier genom nyhetsmakares rutiner, myndigheternas diskurser samt föreställningar baserade på begreppen ”oss” och främlingar” (Brune 2004, s. 368). Vi tar avstamp utifrån denna forskning genom att undersöka jämställdhet utifrån aspekten etnicitet. Brunns forskning visar på att det finns risker med fördomar i medier. Vi har som nämnt valt att undersöka Kalmar kommuns trycksaker till kommuninvånarna men ser dock likheter i den avhandling som Brune (2004) producerat eftersom hon undersöker invandrares roll i tryckta medier.

1.1.4. Intersektionalitet

Begreppet intersektionalitet grundar sig i målet att sudda ut traditionella gränser mellan etnicitetsstudier och könsanalyser (de los Reyes & Mulinari 2007, s. 27). Forskningen inom detta begrepp blir relevant för vår studie eftersom det berör både genus- och etnicitetsfrågor.

Intersektionalitet genomsyrar denna studie. Vi väljer att nämna begreppet i inledningen eftersom intersektionalitet återfinns övergripande genom uppsatsen i det avseendet att forskningen behandlar jämlikhet utifrån aspekterna genus och etnicitet.

Enligt de los Reyes & Mulinari handlar intersektionalitet om att utveckla situerade samt kontextuella analyser av förlopp som medför makt, hegemoni, ojämlikhet och motstånd (de los Reyes 2007, s. 126). Intersektionalitet kan enligt de los Reyes och Mulinari ses som ett alternativ till genusvetenskapen då genusvetenskapen behandlar kön utan att ta hänsyn till ras, klasstillhörighet och nationella gränser (de los Reyes & Mulinari 2007, s. 7).

1.2. Anknytning till programmet Internationell kommunikation

Programmet Internationell kommunikation har en profil som berör internationell och interkulturell kommunikation. Vi har valt att inrikta oss på interkulturell kommunikation genom att undersöka förekomsten av män, kvinnor och olika etniska grupper i kommunens informationsmaterial i förhållande till begreppet jämlikhet. De grundläggande företeelser studien behandlar återfinns i programmets profil.

Vi kommer att behandla interkulturella aspekter som genus, etnicitet och mångfald. Detta återfinns i ämnet interkulturell kommunikation.

Vad det gäller kommunikation innefattar studien flera begrepp som behandlats i programmet, exempelvis samhällskommunikation, organisationskommunikation och PR.

1.3. Bakgrund - Kalmar kommun

Studien är gjord utifrån Kalmar kommuns trycksaker. Nedan följer en kort beskrivning av Kalmar kommun och var de i nuläget står i de frågorna om valts att undersökas.

1.3.1. Om kommunen

Kalmar kommun har cirka 63 000 invånare. Under 2010 hade 12,1 % av befolkningen i Kalmar kommun utländsk bakgrund (utrikes född eller född i Sverige med båda föräldrarna

födda utomlands). År 2010 var antalet kvinnor i Kalmar kommun 31 868 stycken. Antalet män i kommunen var under samma år 30 947 stycken. (www.kalmar.se).

1.3.2. Kommunens visioner och mål

Kommunfullmäktige har skapat en vision om att det framtida Kalmar ska innebära ett samhälle som präglas av demokrati, solidaritet och rättvisa villkor för samtliga invånare. Kalmar vill också vara en socialt hållbar kommun och strävar därför mot att alla människor, oavsett kön, ålder, ekonomi, etnicitet eller kulturell bakgrund ska ha samma möjligheter att ta del av och påverka samhället. Kommunen medger att det är långt kvar innan man helt uppnår målet men är på god väg då man år 2010 fick ta emot Sveriges kommuner och landstings jämställdhetspris. (www.kalmar.se).

1.4. Mål och syfte

Studien grundar sig i Kalmar kommuns informationsenhets tryckta material vad det gäller extern kommunikation riktad till kommuninvånarna. Informationsmaterialet har sedan satts i relation till jämlikhet gällande aspekterna genus och etnicitet.

Syftet med studien är att visa på var Kalmar kommuns trycksaker står i förhållande till begreppen jämlikhet, genus och etnicitet. Detta baserat på kommunens visioner och mål som tidigare redogjorts för. I dessa mål menar kommunen att de ytterligare vill förbättra sin verksamhet vad det gäller jämlikhet. Vårt mål är att forskningsresultatet ska kunna påvisa ifall det förekommer ojämlikhet samt hur slutsatser från studien kan ange hur kommunen ytterligare kan förbättra sin kommunikation i förhållande till jämlikhet. Syftet med studien är att genom text- och bildanalys synliggöra hur ofta olika grupper representeras. Begreppet representation som används i denna studie avser i vilken omfattning personer med olika kön och etnicitet förekommer i materialet. Detta undersöks genom att räkna hur ofta personer med olika kön och etnicitet omnämns och får yttra sig i texten samt hur ofta de förekommer på bild. I sin helhet är målet med studien att belysa huruvida Kalmar kommuns informationsmaterial är jämlikt eller inte samt att föra forskningen vidare vad det gäller genus och etnicitet inom medie- och kommunikationsvetenskapsfältet.

1.5. Frågeställningar

Utgångspunkten för vår studie grundar sig i följande frågeställningar:

- Hur stor är representationen av kvinnor, män och olika etnisk tillhörighet i text- och bildmaterialet vad gäller genus och etnicitet?
- På vilka sätt kan synliggörandet av representationen av personerna i materialet gällande genus och etnicitet generera i en förbättring av Kalmar kommuns samhällskommunikation samt kommunikativa strategiska val vad det gäller jämlikhet?

2. Teori och forskningsöversikt

I detta avsnitt behandlas områdena kommunikation, genus, etnicitet samt sociologi vilket utgör den här studiens teoretiska referensram. Här tas relevanta delar inom dessa ämnen upp som underlag för studien där centrala begrepp definieras och motiveras i relation till forskningsfrågan. Vi hänvisar även parallellt med teorin inom dessa områden till tidigare forskning och därmed var utgångspunkten för vår studie tar vid.

2.1. Kommunikation

Kommunikation är ett omfattande begrepp, men kan definieras på två sätt. Dels som ett budskap som färdas från sändare till en mottagare med viss effekt, eller som ett sätt att skapa mening varigenom utbyte av meddelanden leder till en förståelse. (Falkheimer 2001, s. 13).

2.1.1. *Samhällskommunikation och budskap*

Eftersom vi behandlar extern kommunikation blir begreppet samhällskommunikation relevant. Vi undersöker samhällskommunikationen mellan Kalmar kommun och kommuninvånarna som står i fokus. Här studeras kommunens samhällskommunikation i tryckt format i relation till jämlikhet.

Begreppet samhällskommunikation avser att identifiera, etablera, bibehålla eller avveckla samt utveckla kommunikation i förhållande till samhällsorgan och dess omvärld. Konceptet samhällskommunikation ligger nära begreppet PR som kommer att redogöras för i ett senare stycke. (Larsson 2008, s. 39f).

2.1.2. *Kommunikation i organisationer och informationsverksamhet*

Kommunikation blir en alltmer uppmärksam fråga vad det gäller forskningen kring organisationer (Larsson 2008, s.13). Vi vill undersöka jämlikhet i Kalmar kommuns tryckta material vilket berör den organisation som kommunen är. Kommunikation har en stor innebörd för organisationer (Larsson 2008, s.13).

En organisation kan uttryckas ha samma behov av att kommunicera som individer, som till exempel att de har behov av att förstå omvärlden, skapa relationer och att uttrycka sin personlighet (Larsson 2008, s.14f). Likt vid kommunikation mellan personer kan det också uppstå kommunikationsproblem i organisationer som kan försvåra och förhindra budskap att komma fram. Information kan till exempel sällas bort av någon i organisationen, men det kan också hända att information ändras längs vägen i stora organisationer. (Larsson 2008, s.16)

2.1.3. *Politisk makt*

Politisk makt uppstår då individens aktiviteter ska samordnas och deras interaktionsmönster regleras (Thompson 1995, s. 25). Informationsmaterial som produceras av en kommun, vilket är vad denna studie behandlar, blir därför påverkat av den institution som producerar det.

Att en politisk organisation har informationsmaterial kan sammankopplas med Habermas redogörelse för den borgerliga offentligheten. Denna som förvisso länkas samman med tidskrifter och veckotidningar innebär att genom att ställas inför offentliga forum blir den politiska makten mer öppen för granskning. (Thompson 1995, s. 93).

Thompson (1995) redogör för att texter skrivna på en grups gemensamma modersmål skapar en virtuell förbindelse mellan människor vilket resulterar i en gemenskap. Detta påstående utmynnar i ett argument för att den virtuella gemenskapen som framställs genom medier blir en nations föreställda gemenskap (Thompson 1995, s. 25). Ser man till enskilda delar av en nation skulle detta även kunna appliceras på Kalmar kommun och vad trycksaker förmedlar vad det gäller gemenskap och jämlikhet till kommuninvånarna.

2.1.4. PR – relationer med masspublik

PR står för public relations som behandlar hur man skapar och sköter goda relationer till omvärlden (Larsson 2002, s. 7). Konceptet PR kan i stora drag förklaras som en företeelse där syftet är att överföra budskap från organisationer till stora grupper människor (Larsson 2002, s. 63). Begreppet PR blir viktigt i denna studie när det kommer till jämlikhet i fråga om att inkludera alla olika grupper av människor som utgör målgruppen för materialet.

Larsåke Larsson (2002, s. 85) menar att intresset för PR-forskning har ökat med åren. Vad det gäller public relations som forskningsfält kan det betraktas ur olika infallsvinklar. Larsson menar att det utövas av institutioner inom en fysisk industri (Larsson 2002, s. 20). Det mest omprövande perspektivet inom forskningen vad det gäller PR-begreppet är den symboliska kommunikationen inom till exempel journalistik och reklam vilket inverkar på människors föreställningar och medvetande (Larsson 2002, s. 21).

Vi behandlar PR-begreppet som ett inslag i huruvida kommunikationen är riktad mot diverse olika målgrupper som krävs för att uppnå mångfald kring företeelserna genus och etnicitet. Då tidigare forskning behandlat föreställningar och inverkan vad det gäller PR har denna studie för avsikt att omnämna begreppet som en strategi för att uppnå mångfald.

2.2. Genus

”Man föds inte till kvinna, man blir det” är ett citat av Simone de Beauvoir som hade en ledande roll inom den franska kvinnorörelsen. Ur ett genusperspektiv gäller naturligtvis detsamma för mannen; att vara man är något man lär sig. Inom genusforskningen studeras vad som är biologiskt respektive socialt betingat gällande könstillhörighet. (Connell 2003, s. 15).

2.2.1 Begreppet genus

Begreppet genus har blivit en vanlig övergripande term som kan hittas inom många olika områden i det vardagliga livet (Connell 2003, s. 19). Genus handlar framförallt om kulturella och sociala skillnader mellan män och kvinnor med grunden i den biologiska uppdelningen (Connell 2003, s. 19f). Kort kan genus sägas vara den sociala konstruktionen av maskulinitet och femininitet inom en kultur (Stewart & Cooper 2003, s. 13)

Eftersom studien undersöker om materialet är jämlikt och jämställt är teorier kring genus mycket relevanta. Då en del av studiens syfte är att lyfta fram hur stor representationen av kvinnor respektive män är i trycksakerna blir det relevant att knyta an till de viktigaste delarna inom genusforskningen. Teorier om genusidentitet och könsroller blir relevanta i undersökningen då detta kan ha en inverkan på materialets jämlikhet. Även hur kvinnor och män representeras och framställs i medier kan jämföras med den representation av personerna som hittas i Kalmar kommuns trycksaker.

2.2.2. Genusidentitet och könsroller

När ett barn föds börjar föräldrarna omedelbart att tilldela honom eller henne en identitet (Stewart & Cooper 2003, s. 13). Den inkluderar med hög sannolikhet feminina eller maskulina egenskaper (Stewart et al 2003, s. 13). Detta innebär att barnet föds in i en könsroll och förväntas av omgivningen att agera på ett visst sätt beroende på om personen är en flicka eller pojke (Angelöw & Jonsson 2009, s. 95f).

För att förklara skillnader mellan könsroller kan man referera till begreppet socialisation. Här måste man särskilja biologiskt kön och social könsroll. Ett barn föds med ett kön, men utvecklar en könsroll. De personer ett barn möter under sin uppväxt påverkar barnets uppfattning om hur sociala normer och förväntningar förknippas med vilket kön en person har. Könsroller är alltså inte biologiskt bestämda utan uppkommer genom kulturella aspekter. Förekommande orättvisor som återfinns i samhället kan alltså bero på den roll man tilldelats genom socialisation som man eller kvinna. (Giddens 2001, s. 113).

Samhällets förväntningar på hur män och kvinnor ska bete sig innefattar olika egenskaper. En kvinna förknippas ofta med egenskaper som finkänslig, mild, öm och stillsam (Angelöw et al 2009, s. 97). En man förknippas ofta med egenskaper som burdus, rå, oborstad och högljudd (Angelöw et al 2009, s. 97). Dessa egenskaper har tagits fram genom undersökningar om vad som anses vara typiskt manligt och kvinnligt och är alltså en del av de könsroller som män och kvinnor ofta placeras i. Även exempelvis skolan, arbetsplatsen och massmedia bidrar till förväntningarna av män och kvinnor (Angelöw et al 2009, s. 98).

En aspekt inom begreppet jämlikhet är jämställdhet. Ovanstående text som behandlar genusidentitet och könsroller kan kopplas ihop med huruvida genus representeras jämställt i trycksakerna i studien och även hur människor representeras beroende på kön. Hur roller framställs påverkar jämlikheten i informationsmaterialet.

2.2.3. Genus i medier

I det vardagliga livet utsätts vi ständigt för massmedier. Det betyder att medier konstant kommunicerar ut bilder och budskap som inkluderar innebörden av att vara man eller kvinna i vår kultur (Stewart et al 2003, s. 158).

I boken *Medier, genus och makt* diskuterar Gunilla Jarlbro (2006, s. 23ff) vikten av lika utrymme i medier. Jarlbro studerar hur ofta män och kvinnor representeras och kommer till tals i medier (Jarlbro 2006, s. 25ff). Hon beskriver att kvinnor är underrepresenterade i pressen och att det är för få kvinnor som får uttala sig i nyhetsmedier (Jarlbro 2006, s. 26ff).

Kvinnor uttalar sig mindre frekvent än männen och när de väl får komma till tals är det oftast som passivt vittne till en händelse snarare än som deltagare (Jarlbro 2006, s. 34). Det är även män som omnämns mest, alltså blir skrivna om mest (Jarlbro 2006, s. 28). Efter en studie med 7200 tidningsartiklar av lokal karaktär i 36 tidningar visar resultatet att om man vill synas mest i tidningar bör man ha följande egenskaper; vara man med svenskt ursprung som ägnar sig åt sport eller politik (Jarlbro 2006, s. 27).

Denna ojämna fördelning av rätten att synas och uttrycka sig i medier menar Jarlbro är negativt för demokratin (Jarlbro 2006, s. 23). En fungerande demokrati kräver ett system där allas åsikter uppmärksammas och om endast en genuskategori, alltså ett av könen, kommer till tals i den offentliga debatten har ett demokratiproblem uppstått (Jarlbro 2006, s. 23f). Jarlbro anser att medierna därmed inte heller lever upp till sina huvuduppgifter att ge information,

granska och vara ett forum för debatt (Jarlbro 2006, s. 23f). Jarlbro framhäver också att det är viktigt att ta del av alla kvantitativa resultat gällande genus eftersom genusforskningen oftast ses som mindre vetenskapligt och bestående av löst tyckande (Jarlbro 2006, s. 25).

Detta avsnitt om könens förekomst och skildring i medier kan kopplas till Kalmar kommuns informationsmaterial eftersom detta kan betraktas som en typ av medium. Trycksakerna kan också liknas vid de nyhetsmedier som beskrivs ovan eftersom även trycksakerna är utformade som tidningar och informationsmaterial bestående av diverse reportage, artiklar och notiser.

2.3. Etnicitet

Etnicitet är ett ord från grekiskan som betyder folk eller nation (Stier 2004, s. 94). Etniska grupper har inte bara kultur, religion, nation, eller historia gemensamt utan även ett medvetande och en bild av sig själva som grupp (Stier 2004, s. 94). Etnicitet innefattar alltså en grupp människors föreställningar om ett gemensamt ursprung (Stier 2004, s. 94).

Begreppet etnicitet tas upp i relation till begreppet jämlikhet. Studien behandlar hur stor representationen av olika etnisk tillhörighet är i materialet som undersöks. Därför uppkommer frågor om exempelvis vad en svensk medborgare och vad en invandrare egentligen är, vilket har resulterat i diverse förtydligande av begrepp. Även begreppet orientalisering och hur människor med olika etnisk härkomst framställs i medier kommer att redogöras för i detta avsnitt.

2.3.1. Vem är svensk?

Det svenska samhället brukar betraktas som jämförelsevis homogent eftersom de allra flesta av landets medborgare har samma religion och språk. Det har dock alltid funnits minoritetsgrupper som samer, finnar och romer. (Ahrne, Roman & Franzén 2008, s. 95).

Begreppet invandrare innefattar de människor som är födda utanför Sveriges gränser (Ahrne et al 2008, s. 96). Det som mest uppmärksammas när man talar om skillnader mellan de infödda svenskarna och de som har rötter i ett annat land är språket och kulturen, vilka också hänger ihop (Ahrne et al 2008, s. 97).

I boken *Intersektionalitet* diskuterar de los Reyes och Mulinari (2007) kring vem som får lov att tillhöra nationen och vem som är en medborgare i det svenska samhället. Det finns vissa tvetydligheter om vad det innebär att vara en svensk medborgare. Det är inte givet vad det innebär att vara medborgare. Förr har det varit en given markör för nationell tillhörighet, men idag är den betydligt mer komplicerad. Det finns en gränsdragning mellan ”vi” och ”de”, vilket innebär villkorat medborgarskap baserat på nationell tillhörighet, politisk delaktighet samt rätten till samhällets resurser. (de los reyes et al 2007, s. 119).

2.3.3. Etnicitet i medier

I avhandlingen *Nyheter från gränsen* diskuterar Ylva Brune (2004) nyhetsmediernas bild av invandrare. Hon undersöker händelser som skett i samhället och hur medier sedan valt att vinkla dem. Brune menar att invandrare konstrueras som kategorier som nyhetsmedier sedan gör generella påståenden om.

Kategorierna tillskrivs även egenskaper som kan ställas mot det ”svenska” eller det ”normala”. Till exempel beskrivs invandrarflickor som annorlunda jämfört med svenska

flickor och svenska män beskrivs inte som jämförelsematerial medan invandrarmän ofta gör det. Utgångspunkten för detta menar Brune är att den västerländska mannen inte definieras i medier och därmed ses som överlägsen, medan invandrarmän definieras och därav får en annan maktposition. (Brune 2004, s. 291).

Brunes (2004) forskning blir relevant för den här studien eftersom hon likt denna studie har undersökt tryckt material utifrån begreppet etnicitet, även om det finns aspekter som skiljer studierna åt. Det Brune (2004) har kommit fram till i sin avhandling ger denna studie en plattform att ta avstamp från vad det gäller forskning om etnicitet utifrån ett jämlikhetsperspektiv.

2.3.4. Orientalisering

Alexandra Ålund (1997), etnicitetsforskare, menar i *Lilla Aktuellts förkrympta värld* att invandrare ofta framställs som främlingar med muslimsk kultur på ett klichéartat, förenklat och stereotypiskt sätt. Vidare menar hon då även att det har skett en orientalisering utifrån bilden av invandrare som en person som är annorlunda och beskrivs som ”den andre”. (Ålund 1997, s. 36).

Ylva Brune anser i avhandlingen *Nyheter från gränsen* att man kan konstatera att nyhetsrapportering kring invandrare kretsar kring begreppen muslimskt, hederskultur samt kvinnoförtryck. Undersökningar visar även att muslimska kvinnor ofta förknippas med orden kulturkrock, våld och integrationsproblem. (Brune 2004, s. 366).

Orientaliseringen av invandrare är förknippat med att kultur, kulturella skillnader och kulturkrockar ses som förklaringar till att handlingar eller situationer som invandrare befinner sig i ser ut som de gör (Brune 2004, s. 336).

Anledningen till att denna studie tar upp begreppet orientalisering är för att redogöra för tidigare forskning kring etnicitet som gjorts av tryckt material för att där kunna ta vid vid i uppstarten av forskningen i denna studie.

2.4. Grupper i samhället – ett sociologiskt perspektiv

Förhållandet mellan människor och samhället påverkas av sociala grupper som människan ingår i. Sociala grupper innebär en gemenskap av personer som umgås och bildar sociala relationer till varandra. Grupper spelar en central och avgörande roll i samhället. (Angelöw & Jonsson 2000, s. 125). För att betrakta Kalmar kommuns trycksaker som jämlika och mångfaldiga förutsätts att alla grupper av människor som finns i samhället representeras där.

2.4.1. Grupper - vi och dem

Känner man tillhörighet i en grupp tillskriver man vissa egenskaper till gruppen och identifierar sig med dessa. Detta innebär att en samhörighet och vi-känsla skapas inom gruppen. I och med att man kännetecknar sin egen grupp med vissa egenskaper tillskriver man även särskilda karaktärsdrag hos andra grupper. Detta bidrar till att vi-känslan i gruppen ökar samtidigt som olikheter i jämförelse med andra grupper upplevs som mer omfattande. Åtskillnaden mellan vi och dem återspeglas i positiva attityder gentemot den egna gruppen, vilket bidrar till att den egna gruppen värderas högre än andra grupper. (Stier 2004, s. 96).

Vid upplevelse av tillhörighet i en grupp utvecklas en gruppidentitet (Stier 2004, s. 99). Denna identitet uppkommer genom gruppens gränser, interna struktur och

sammanhållning (Stier 2004, s. 99). Det som inom kulturella och etniska grupper ger upphov till sammanhållning är sociala relationer (Stier 2004, s. 97).

Följderna av att man delar upp grupper i vi- och demgrupper är att man oftast är mer välvilligt inställd till vi-gruppen än till dem-gruppen (Stier 2004, s. 96). Man känner också mindre obehag vid kontakt med ens egen grupp då man upplever större säkerhet i att förstå och förklara handlingar hos vi-gruppen (Stier 2004, s. 96).

Orsaken till att denna studie behandlar vi- och demgrupper är för att kunna koppla till frågeställningen om representationen av kvinnor, män och olika etnisk tillhörighet i text- och bildmaterialet vad gäller genus och etnicitet. Eftersom studien fokuserar på jämlikhet inom områden som kan kategoriseras som grupper blir det relevant att redogöra för konsekvenser av grupper och dess egenskaper och effekter.

2.4.2. Fördomar, stereotyper och diskriminering

Fördomar innebär åsikter eller attityder gentemot en viss grupp människor. Diskriminering är när fördomarna övergår i handling utifrån åsikter av en viss grupp människor. Det är vanligast att människor har positiva fördomar om grupper de själva är en del av, medan de har negativa fördomar mot andra grupper i samhället. Fördomar är något som i stor utsträckning grundar sig i stereotyper. (Giddens 2001, s. 232).

Stereotyper är en generaliserad bild av en grupp människor (Rogers & Steinfatt 1999, s. 58). Den stereotypiserade bilden är en förenkling av verkligheten och leder ofta till fördomar (Rogers et al 1999, s. 58). Eftersom det är oundvikligt för oss att inte kategorisera, förenkla och strukturera allt vi möter i vår omgivning är även kategorisering av människor, med stereotyper som följd, svårt att fly bort ifrån (Plum 2008, s. 75). Att kategorisera är ett sätt för oss att strukturera och hantera vår omgivning (Plum 2008, s. 75).

Att ett informationsmaterial innefattar mångfald vad det till exempel gäller etnicitet kan förknippas med fördomar och diskriminering. Stereotyper är även något som kan vara förekommande i informationsmaterial och gå emot begreppet jämlikhet.

Om man inte utövar någon interpersonell kommunikation med individer från en annan grupp tenderar man också att bli mer fördomsfull (Rogers et al 1999, s. 58). Begreppet fördom betyder att man dömer en person innan man egentligen vet något om denne (Stier 2004, s. 122). Kommunikation är alltså ett sätt att motverka skapandet av stereotyper och fördomar (Plum 2008, s. 75).

Diskriminering innebär att vissa individer behandlas på ett sätt som frångår jämlikheten beroende på personens ras, kön eller andra egenskaper (Rogers et al 1999, s. 231). En fördom är en attityd, diskriminering är en handling (Rogers et al 1999, s. 56). Detta innebär att när en negativ attityd utageras i en handling uppstår diskriminering (Rogers et al 1999, s. 56).

Återigen vill vi peka på relevansen med att redogöra för grupperns beteende i denna studie. Eftersom studiens syfte är att lyfta fram forskningsresultat och slutsatser som kan generera i att Kalmar kommun i framtiden kan öka mångfalden ytterligare är det betydelsefullt att belysa ämnen som fördomar, stereotyper och diskriminering.

2.4.3 Social uteslutning och avvikande beteende

Begreppet social uteslutning är ett annat ord för underklass. Detta begrepp har uppstått för att beskriva nya former av orättvisor och bristande jämlikhet och kan användas som en vidare term än underklass. (Giddens 2001, s. 286).

Social uteslutning innebär att vissa människor kan stängas ute från delar av samhället och inte få möjlighet att ta del av saker som andra grupper i samhället får. Om ett samhälle ska kunna vara socialt integrerat krävs det kollektiva institutioner. Detta för att bidra till sammanhållning bland befolkningen. (Giddens 2001, s. 286).

Att representera människor utifrån grunderna att människor är jämlika kan knytas an till huruvida alla har rätt att bli representerade i till exempel informationsmaterial. Att ingen enskild grupp blir utsatt för social uteslutning skulle därför vara en förutsättning för jämlikhet. Avvikande beteende är ett begrepp som också kan kopplas till social uteslutning och jämlikhet. Avvikande beteende är en produkt av samhället och dess medlemmar (Angelöw & Jonsson 2009, s. 152). Det är de mest inflytelserika grupperna som bestämmer vilka i samhället som ska respekteras samt vilka som ska fördömas (Angelöw & Jonsson 2009, s. 151). Även historiska och kulturella faktorer spelar in på vad som betraktas som avvikande beteende (Angelöw & Jonsson 2009, s. 150).

Ett avvikande beteende kan vara användbart för andra individer, grupper och samhället i sin helhet (Angelöw & Jonsson 2009, s. 152). Det avvikande beteendet kan exempelvis stärka normer och regler i samhället, öka sammanhållningen bland de som inte avviker eller användas som mått för social status då avvikande personer ofta anses befinna sig längst ner på skalan för social status (Angelöw & Jonsson 2009, s. 152f).

Social uteslutning och avvikande beteende hör båda ihop med begreppet jämlikhet. Allas rätt att bli representerade i det informationsmaterial som undersöks är en förutsättning för att det ska betraktas som jämlikt.

2.5. Översikt

Sammanfattningsvis är teorierna om kommunikation, genus, etnicitet och grupper en bas för den här studiens syfte som innebär att visa på hur Kalmar kommuns trycksaker förhåller sig till begreppet jämlikhet. Att säkerställa att det finns mångfald i materialet vad det gäller genus och etnicitet är en fråga om extern kommunikation från kommunen till kommuninvånarna. Detta berör därför ämnen som PR och samhällskommunikation i förhållande till grupper i samhället som i denna studie är koncentrerat till grupper som berör genus och etnicitet.

Genus och etnicitet kan med fördel relateras till teorier om hur grupper verkar i samhället. Grupper innebär en gemenskap av personer som påverkas av till exempel språk, attityder, roller och normer (Angelöw & Jonsson 2000, s. 125). Hur kommunens kommunikation påverkar grupper och gemenskapen i samhället studeras. Teorierna som berör fördomar, stereotyper och diskriminering kan också kopplas samman med grupperna i samhället då eventuella orättvisor gällande jämlikheten i materialet kan komma att hittas.

Med detta sett ur ett större forskningsperspektiv är studiens vision att med hjälp av teorier inom områdena genus och etnicitet bidra till intressanta resultat som kan föra forskningen framåt. Teorier som behandlats i detta avsnitt kopplas samman till de resultat som hittas i denna studie om Kalmar kommuns kommunikation. Resultaten kan också sättas i ett

större perspektiv som kan inkludera andra organisationer och kommuner. Studien som undersöker huruvida Kalmar kommuns kommunikation är jämlik eller inte kan öppna ögonen för andra organisationer med viljan att öka jämlikheten i kommunen och samhället. Att man ser över vad det är för budskap i det informationsmaterial man skickar ut till allmänheten egentligen signalerar är viktigt i steget mot ett mer jämlikt samhälle.

3. Metod

Uppsatsen behandlar ett relativt stort material i form av text och bild. Därför har valet av metod fallit på en kvantitativ innehållsanalys för både text och bild. Hur metoden tillämpas och genomförs i studien samt hur urval och avgränsning avgjordes beskrivs i detta avsnitt.

3.1. Kvantitativ innehållsanalys

Övergripande kan en innehållsanalys beskrivas som när en person medvetet registrerar olika egenskaper i tal, skrift eller bild och utifrån det genererar ett budskap (Nilsson 2000, s. 111). En kvantitativ innehållsanalys lämpar sig bra för att finna mönster i större mängder material och texter (Bergström et al. 2005, s. 45). Med den kvantitativa innehållsanalysen har man alltid sikte på det generella och arbetar med variabler i form av frågor (Nilsson 2000, s. 111). Tack vare den kvantitativa metodens systematiska och formaliserade ansats blir det enklare att närma sig ett större material (Nilsson 2000, s. 114). Metodens betydande fördel är dess effektivitet (Nilsson 2000, s. 114).

3.1.1. Grundläggande begrepp

En innehållsanalys bör alltid vara objektiv, systematisk och kvantitativ i redogörelse av manifest kommunikationsmaterial (Nilsson 2000, s. 113).

De fyra grundläggande begreppen för kvantitativ innehållsanalys är;

- objektivitet, som syftar till att analysen ska vara oberoende av forskaren.
- systematik, för att tillvägagångssättet för analysen ska vara klart definierat.
- kvantitet, vilket innebär att variablerna i analysens schemat ska kunna bestämmas i termer av förekomst/antal och resultera i oföränderliga samband.
- manifest innehåll, som avser att analysen ska begränsas till det som är tillgängligt för var person som analyserar materialet (Nilsson 2000, s. 113f).

3.1.2. Hur metoden tillämpas i denna studie

Processen för att göra en kvantitativ innehållsanalys följer ett antal moment steg för steg som även följts i denna studie (Nilsson 2000, s. 118). Dessa delmoment kan sammanfattas i sex punkter:

1. Definiera forskningsproblemet
2. Definiera urvalet
3. Definiera variabler
4. Skapa ett kodschema
5. Testa kodschemat
6. Analys (Nilsson 2000, s. 118f)

Eftersom vi vill behandla en större mängd trycksaker för att kunna ge en mer övergripande bild av hur Kalmar kommun förhåller sig till forskningsfrågorna anser vi att den kvantitativa innehållsanalysen är den metod som lämpar sig bäst. För att göra en kvantitativ innehållsanalys behöver forskningsproblemet först beskrivas och förklaras för att få klarhet i undersökningsobjektet och reda ut orsakssammanband (Nilsson 2000, s. 119).

Utgångspunkten för forskningsproblemet innebär i detta fall att studien är ett försök till att visa på vad som kan förbättras i Kalmar kommuns kommunikation gällande jämlikhet. Som beskrivs i inledningen behandlar de centrala frågeställningarna för studien i vilken omfattning personerna i materialet representeras och hur resultatet kan visa på förbättringar av jämlikheten. Detta ska genomföras genom att räkna antalet män, kvinnor och personer med olika etnisk härkomst. Resultatet av detta kommer att generera i en uppfattning om hur jämlikt kommunens informationsmaterial är i förhållande till genus och etnicitet. Ifall bristande jämlikhet och mångfald i relation till genus och etnicitet påträffas ska detta belysas.

De grundläggande begreppen för en innehållsanalys är viktigt att applicera på denna studie. Det innebär att en systematisk beräkning av personerna i materialet ska utföras. Tillvägagångssättet kommer också att vara tydligt definierat så att resultatet blir detsamma oberoende av vem som är forskaren. Detta har vi haft i åtanke då variablerna och kodschemat i undersökningen utformades.

Även instruktioner för hur analysen ska utföras har diskuterats noga så att samma tillvägagångssätt används oberoende av vem som undersöker materialet. Vad det gäller manifest innehåll har vi bara använt oss av det som tydligt kan räknas och som är tillgängligt för varje iakttagare. Det innebär att de variabler som ska räknas registreras på samma sätt varje gång de förekommer i materialet. Genom variablerna som utformats noga minskar risken för subjektiv tolkning av innehållet.

Vad det gäller objektivitet som också är ett viktigt begrepp att ta fasta på i en innehållsanalys ska man vid undersökningen vara så objektiv det går (Nilsson 2000, s. 117). Dock går det inte att vara helt objektiv när man gör en kvantitativ innehållsanalys då det dyker upp element av tolkning (Nilsson 2000, s. 117). Vi försöker utifrån detta att nå upp till objektivitet i den mån det är möjligt.

I kvantitativ metod vill man visa på att resultatet av studien även kan generaliseras till att gälla andra situationer och personer än de som studien innefattar (Bryman 1997, s. 47). Det handlar om att man vill kunna generalisera resultaten till en större population (Bryman 1997, s. 47). Då vi i denna studie undersöker en del av Kalmar kommuns kommunikation i förhållande till genus och etnicitet vill vi utifrån det kunna reflektera över hur resultatet påverkar hela kommunen och dess invånare.

Inom forskningssammanhang menar man att en studie blir intressant om det enskilda fallet som studeras frambringar kunskap om ämnet även generellt. Detta är en faktor som skiljer en vetenskaplig studie från en vanlig utredning kring ett ämne (Ekström & Larsson 2000, s. 15). Detta enskilda fall som vi belyser hoppas vi också ska leda fram till generell kunskap inom ämnet som kan appliceras på andra sammanhang. Vi uttalar oss endast om Kalmar kommun men lämnar öppet för vidare forskning inom områdena genus och etnicitet.

3.2. Urval och avgränsning

För att göra en innehållsanalys måste materialet begränsas och ett urval måste göras (Bergström et al. 2005, s. 48). Vi har tillgång till alla de trycksaker som Kalmar kommun producerat under år 2011 och har utifrån dessa gjort ett urval att fördjupa oss i. Urvalet bör göras med hänsyn till att materialet som väljs ut ger den bästa möjliga representativa bild av det område som ska belysas (Nilsson 2000, s. 120). När urvalet görs är forskningsfrågan ett givet inslag som styr hur urvalet utformas (Nilsson 2000, s. 121). Hur urvalet görs har att göra med vad man vill få fram genom analysen man gör, alltså vad man vill kunna uttala sig om i resultatet (Bergström et al. 2005, s. 48).

Den totala mängden material vi fått från Kalmar kommun bestod av alla de kataloger, broschyrer, foldrar, tidningar och informationsblad som kommunens informationsverksamhet producerat under år 2011. Om det är fråga om att arbeta utifrån ett vidare intresse krävs eftertanke vid urval (Nilsson 2000, s. 121). Då kommunens material var mycket omfattande var ett urval nödvändigt. Urvalet baseras på forskningsfrågan. Eftersom avsikten med studien är att den ska resultera i en generell och övergripande bild av Kalmar kommuns kommunikation var det bästa alternativet att välja ut de delar som ansågs vara mest relevanta för studiens syfte.

Det innebär att de trycksaker som bara var inriktade på ett visst ämne valdes bort då de bedömdes ha en smalare mottagargrupp. De trycksaker som bestod av information riktad till en bredare mottagargrupp bedömdes som mer användbara för att uppnå det representativa resultatet. För att anpassa materialet till forskningsfrågorna och syftet med studien valdes trycksaker som inte bestod av bilder eller längre texter bort. Även trycksaker som till stor del bestod av statistik valdes bort.

Trycksaker som innehållsmässigt innefattar aspekter som kan kopplas till genus och etnicitet har en given plats i urvalet. Vid analysen av de trycksaker som valdes till undersökningen inkluderas alla sidor, alltså även omslag och baksida, som består av text och bild producerade av Kalmar kommun. Det innebär att annonser som kan finnas i trycksakerna frångås i undersökningen då dessa inte är producerade av kommunen.

Vid analysen har materialet delats upp i två grupper, tidningen Jenny för sig och det övriga materialet för sig. Syftet med detta var inte att jämföra de båda grupperna, utan att kunna få en översikt av tidningen Jenny samt det övriga materialet för sig. Detta val gjordes på grund av att de båda delarna är olika i sin utformning. Tidningen Jenny är utformat som ett livsstilsmagasin som syftar till underhållning med mycket kändisar och skvaller. Det övriga materialet består av mer rent informativa texter om viktiga företeelser inom Kalmar kommun som många kommuninvånare har nytta av att ta del av. Syftet med uppdelningen var alltså att kunna överblicka materialet separat utifrån grunderna att de var olika. Även texterna och bilderna i materialet kommer att undersökas var för sig eftersom textanalysen och bildanalysen görs på olika sätt och innefattar olika variabler. Det slutliga urvalet består av följande trycksaker:

- *Jenny* - Fyra nummer av tidningen Jenny
- *Jämställdhet i Kalmar kommun* - En broschyr om jämställdhet i Kalmar kommun
- *Kalmar* - En folder om Kalmar
- *Kalmar kulturskola* - En folder om Kalmar kulturskola

- *Nyinflyttad* - En tidning som för nyinflyttade i Kalmar
- *Southeast Sweden* - En mapp med sex informationsblad om sydöstra Sverige
- *Superhjältar på Kalmar kommun* - En folder om medarbetare inom Kalmar kommun
- *Södermöre kommunaldelsnytt* - Fyra informationsblad med nyheter om kommundelen Södermöre
- *Välkommen till Kalmar* - Ett informationsblad om kalmar. (se bilaga 2).

3.3. Variabler och kodschema

Efter att man gjort ett urval av material som ska användas till undersökningen måste frågeställningarna operationaliseras. Operationalisering innebär att ta fram begrepp ur teorin som den fortsatta underökningen sedan behandlar och fokuserar på (Elisson 2010, s. 12). Operationalisering har också att göra med att man vill göra begreppen mätbara, vilket betyder att göra dem möjliga att undersöka (Eliasson 2010, s. 13). Inom kvantitativa metoder vill man försöka hitta mätbara tecken på de koncept man har för avsikt att studera (Johansson 2000, s. 79). Operationalisering innebär vidare att variablerna gör det möjligt att besvara frågeställningarna, variablerna blir alltså verktyg för att reda ut det som undersöks i studien i fråga (Nilsson 2000, s. 124). Hur variablerna har utformats för denna studie och hur kodningen av materialet utförs beskrivs i följande avsnitt.

3.3.1. Utformning av variabler och kodschema

Innan själva analysen görs bör materialet granskas och sättas in i ett socialt sammanhang (Bergström et al. 2005, s. 85). Texten bör också läsas igenom i så stor utsträckning som det går (Bergström et al. 2005, s. 85). Vidare måste ett instrument för analys utformas som fastställer vad som ska observeras i materialet, ett vanligt instrument är ett så kallat kodschema (Bergström et al. 2005, s. 49). Kodschemat bör användas konsekvent eftersom målet är att hitta mönster i det material man undersöker (Bergström et al. 2005, s. 50).

Om fler än en person kodar olika delar av materialet är det viktigt att se till att alla kodar på samma sätt, alltså gör en likadan bedömning (Bergström et al. 2005, s. 51). Detta bedömer vi att vi gör eftersom vi tillsammans har skapat kodschemat och har diskuterat hur bedömningarna ska utföras.

För att definiera ordningen mellan de talvärden en variabel kan anta används olika skalor (Edling & Hedström 2003, s. 16). I denna studie har variablerna en nominal skalnivå, vilket innebär att variabelns talvärden klassificerar olika kategorier utan inbördes rangordning (Edling & Hedström 2003, s. 16). Nominalvariabler går inte att rangordna (Eliasson 2010, s.38). Nominalskalan är alltså lämpligt att använda när man förhåller sig till kategorier i relation till att räkna antalet av något (Körner & Wahlgren 2005, s. 18). Genom kategorier är syftet att tydligt visa materialets egenskaper beträffande forskningsfrågan. Till exempel variabeln kön kan bara anta två värden, ett för kvinna och ett för man (Edling & Hedström 2003, s. 15). Nominalvariablerna kommer att redovisas i cirkel- och stapeldiagram som visar hur många procent varje kategori utgör.

Variablerna har tagits fram utifrån studiens frågeställningar och grundar sig i begreppen genus och etnicitet för att kunna mäta hur stor representationen av de olika personerna i materialet är och för att därefter kunna tolka om materialet är jämlikt. Vid varje variabel följer en frågeställning som fungerar som en del av variabeln och som ett stöd vid

undersökningen. Hur variablerna tillämpas beskrivs i nästa stycke. De variabler som valdes ut är;

- *Omnämnda kön* - Hur ofta omnämns män/kvinnor?
- *Omnämnd etnicitet* - Hur ofta omnämns det att personer har härkomst från Sverige/annat land?
- *Namn på kvinnor* - Hur ofta omnämns kvinnor som bedöms ha ett namn med härkomst från Sverige/annat land?
- *Namn på män* - Hur ofta omnämns män som bedöms ha ett namn med härkomst från Sverige/annat land?
- *Förekomst av citat* - Hur ofta förekommer citat av män/kvinnor?
- *Förekomst av kön* - Hur ofta förekommer män/kvinnor på bild?
- *Förekomst av etnicitet* - Hur ofta förekommer personer som utseendemässigt upplevs vara vit västerlänning, latinamerikan/sydeuropé, asiat och mörkhyad i bilderna? (Se bilaga 1).

1.3.2. Tillvägagångssätt vid kodning

Analysenheten för denna studie är ett urval av trycksaker som är producerade av Kalmar kommuns informationsenhet under år 2011. Som nämnts tidigare studeras texter och bilder var för sig samt Jenny och övrigt material var för sig för att kunna behandla dem separat i vissa sammanhang och analysera resultaten utefter detta.

I denna undersökning mäts frekvensen av variablerna. Det innebär att vi registrerar antalet gånger en variabel förekommer i analysenheten. Variabeln *Omnämnda kön* mäts genom att räkna hur frekvent män och kvinnor omnämns i trycksakernas texter. Detta görs genom att räkna kvinnliga respektive manliga namn samt ord som han, hon, honom, henne, hans och hennes. *Omnämnd etnicitet* mäts genom att registrera antalet gånger det omnämns att någon härstammar från Sverige eller ett annat land. *Namn på kvinnor* och *Namn på män* räknas genom att registrera förekomsten av namn som bedöms ha svensk respektive annan härkomst. *Förekomst av citat* mäts genom att räkna hur ofta citat av män respektive kvinnor förekommer. I bildanalysen används variablerna *Förekomst av kön* och *Förekomst av etnicitet* där antalet personer som utseendemässigt bedöms vara kvinnor, män eller härstamma från olika delar av världen räknas.

Genom att räkna frekvensen av de utvalda variablerna skapas en uppfattning om var informationsmaterialet står i relation till jämlikhet. Om materialet uppvisar att en kategori förekommer mer än en annan kan slutsatsen dras att materialet kanske inte når upp till den vision om jämlikhet som kommunen har.

Bedömningen av vilka människor som hamnar i vilken kategori, alltså kön och etnicitet, avgjordes genom tolkning av oss. Då vi var tvungna att dela upp människor i olika kategorier efter exempelvis utseendemässiga aspekter eller namn var vår egen tolkning en nödvändighet. Hur kön och etnisk tillhörighet räknades berodde alltså på den förförståelse som finns kring kön och etnisk tillhörighet. Även då namn räknades för att få en uppfattning om antalet människor med svensk respektive annan etnisk härkomst användes våra egna tolkningar om vad som bedöms vara ett svenskt respektive icke svenskt namn.

Kodschemat testades genom att appliceras på ett antal texter och bilder i det utvalda materialet innan det användes till den riktiga undersökningen. Vid testet upptäcktes att vissa delar i kodschemat behövde bearbetas för att fungera bättre. Kodschemat bearbetades på de

ställen där det var nödvändigt och testades igen. Denna gång var vi nöjda med variablerna och frågeställningarna i kodschemat och ansåg att det var färdigt att användas i undersökningen. (Se bilaga 1).

Vid sammanställningen av analysen använder vi cirkel- och stapeldiagram för att åskådliggöra de resultat som framkommit av analysen. När man sedan sammanställt och redovisat innehållsanalysen tolkar man det man fått fram i relation till forskningsfrågan (Bergström et al. 2005, s. 53). Denna tolkning görs också baserat på de teorier som behandlats tidigare i studien.

3.4. Reliabilitet och validitet

I kvantitativa undersökningar menar Thurén (2007) att man behöver se upp med två företeelser, nämligen reliabilitet och validitet som innebär tillförlitlighet och giltighet.

Reliabilitet innebär att mätningarna i en studie är korrekt gjorda (Thurén 2007, s. 26). Det betyder att man har bearbetat materialet ifråga på ett forskningsmässigt konkret sätt (Larsson 2000, s. 73). Reliabiliteten blir högre ju mer man kan lita på att resultatet går att upprepa (Eliasson 2010, s. 15). Eftersom denna studie till viss del består av bedömningar av oss kan reliabiliteten ifrågasättas. Att behöva bedöma i vilken kategori en person ska placeras utifrån exempelvis utseendemässiga aspekter kan ses som en svaghet. Vi vill ändå påstå att studien på många sätt lever upp till kraven för en tillförlitlig studie. Det vi kan påvisa är inte nödvändigtvis en uppenbar sanning, utan en tolkning och analys av det material vi studerat.

Det faktum att variabler utarbetats och att ett kodschema skapats utefter forskningsfrågan stärker reliabiliteten i och med att det funnits ett systematiskt tillvägagångssätt. Innan vi påbörjade undersökningen valde vi att testa kodschemat på materialet och bearbeta det tills det fungerade bättre för att uppnå önskat resultat.

Att varje person kodar efter samma principer är viktigt för tillförlitligheten (Thurén 2007, s. 26). I det avseendet är alltså studien tillförlitlig eftersom vi diskuterat noga hur studien ska utföras och har skapat kodschemat tillsammans. Studien är tillförlitlig eftersom vi varit tydliga med att framhålla vilken metod som används och hur. Då människor placeras i olika kategorier görs detta endast i texter och bilder där tillhörighet av kön och etnicitet framkommer tydligt och där varje person som kodar gör samma bedömning.

Validitet innebär att undersökningen mäter det man haft för avsikt att mäta (Eliasson 2010, s. 16). Visserligen kan det finnas flera tillvägagångssätt för att mäta det denna studie undersöker. Studien blir dock relevant eftersom vi menar att jämbördig representation av män och kvinnor samt personer med olika etnicitet är faktorer som är relevanta att mäta för att studera jämlikhet inom områdena genus och etnicitet.

3.5. Metodkritik

Nedan följer ett avsnitt med kritik som kan appliceras på det val av metod som gjorts. Valet av kvantitativ innehållsanalys förklaras och motiveras samt sätts i relation till den kvalitativa metoden. Vidare diskuteras även dilemman som kan uppstå vid kodning, utformning av variabler samt till vilken grad det går att vara objektiv vid denna typ av analys.

3.5.1. Kvantitativ innehållsanalys

Som beskrivits tidigare valdes en kvantitativ innehållsanalys som metod för studien eftersom forskningsmaterialet är av en större mängd. Denna metod är också den som vi anser passar bäst ihop med vad vi vill åstadkomma med studien. Det vi vill göra är att synliggöra antal av olika människor för att få en bild av hur jämlikt materialet i fråga är. Kvantitativa metoder fungerar bra när man vill sätta siffror på undersökningsmaterialet (Eliasson 2010, s. 30). Med den kvantitativa metoden vill man också undersöka bakomliggande faktorer som påverkar hur materialet uppfattas (Nilsson 2000, s. 115). Genom att synliggöra antalet män, kvinnor och personer med olika etnisk härkomst vill vi ifrågasätta varför det resultat som uppkommit ser ut som det gör och hur jämlikheten i materialet uppfattas.

Denna metod har dock fått kritik för att den används genom ett förenklat angreppssätt. Eftersom separata delar studeras menar vissa att helhetsperspektivet kan gå förlorat (Nilsson 2000, s. 113). Vi anser dock att på det sättet vi använder den kvantitativa innehållsanalysen blir resultatet en helhetsbild av hur kommunen förhåller sig till begreppet jämlikhet. Resultatet kan också appliceras på ett större sammanhang och är möjligt att generalisera.

En del menar även att ett innehåll inte kan förstås på djupet då metoden saknar förutsättningar för tolkning (Nilsson 2000, s. 113). Denna studie går inte in på djupet på samma sätt som en kvalitativ studie gör men det är inte heller syftet. Denna studie vill påvisa i vilken omfattning olika människor återfinns i materialet och detta anser vi görs bäst genom att samla in kvantitativa data. Viss tolkning kommer naturligtvis att behöva göras men i denna studie är tolkningen inte en lika betydande del som den är i kvalitativa studier.

3.5.2. Kvantitativa resultat i relation till kvalitativa

Vi har tidigare redogjort kring fördelarna med en kvantitativ innehållsanalys för denna studie. Dock hade det varit fördelaktigt på vissa sätt att göra en kvalitativ innehållsanalys för att därav få fram ett resultat som är lättare att tolka och därmed åstadkomma mer djup i studien. Kvalitativa metoder används fördelaktigast när man vill sätta de företeelser man undersöker i ett sammanhang och då undersökningen kräver förståelse som inte framkommer direkt (Eliasson 2010, s. 27).

Den kvalitativa metoden fungerar bäst när man vill undersöka företeelser som den kvantitativa metoden inte kan komma åt, företeelser som exempelvis är svåra att fastställa mängden av (Eliasson 2010, s. 28). På detta sätt skulle den kvalitativa metoden vara fördelaktig. Kvantitativa undersökningar kräver ofta mindre tid och resurser än kvalitativa undersökningar (Eliasson 2010, s. 30). Då studien skulle göras under en begränsad tid var ett kvantitativt angreppssätt användbart.

Den kvalitativa metoden lämpar sig sämre när man vill kunna mäta något med siffror och generalisera resultatet till ett större sammanhang (Eliasson 2010, s. 28). För att mäta hur stor representationen av personer är i siffror lämpar sig alltså den kvantitativa analysen bäst till denna undersökning. Resultaten som framkommer av undersökningen kan övergripande påvisa hur jämlikt materialet i fråga är, även om resultaten inte på ett kvalitativt sätt går in på ämnet. Dock hade en kvalitativ studie varit fördelaktig för att få mer djup i studien och för att frambringa en större förståelse kring resultatet.

3.5.3. Missbedömningar vid kodning

Det som skulle kunna påverka studiens resultat är dels baserat på de bedömningar vi gjort vid kodning. Då vi i denna studie tagit fram ett antal kvantifierbara variabler i de trycksaker som undersöks är det möjligt att vissa felbedömningar kan uppstå. Exempelvis kan det ibland vara svårt att avgöra om en bild visar en man eller kvinna. Då det ska bedömas om en person har svensk eller annan härkomst kan frågor också uppstå.

Vi tar inte hänsyn till om en person exempelvis är adopterad. I detta fall stämmer inte alltid namnet på en person och hans/hennes etniska härkomst överens. Då namnet kan uppfattas som svenskt kan personens utseende tyda på annat. Om studien beaktade problematik som denna skulle den bli alltför komplex.

Vi räknar alltså bara det som går att utläsa från texten och bilderna och någon djupare tolkning i detta hänseende görs inte. För att undvika eventuella felbedömningar räknas därför bara bilder där man klart och tydligt kan se utseendet på personerna i bilderna. Om vi som kodar någon gång blir osäkra på i vilken kategori en person ska placeras ska denna person frångås. Osäkerhet ska inte förekomma i bedömningarna eftersom det kan minska resultatets tillförlitlighet.

Då vi båda varit involverade i skapandet av kodschemat minskar också risken för att fel i bedömningar uppstår. För att rättfärdiga de bedömningar som måste göras av oss vad det gäller genus och etnicitet är det nödvändigt att tolka för att kunna få fram ett resultat.

3.5.4. Objektivitet

Denna studie är en produkt av en kvantitativ metod där resultatet som presenteras är baserat på en beräkning av förekomsten personer i materialet. Vad det gäller de variabler som funnits med när materialet kodats har vi kunnat vara mer eller mindre objektiva. En del variabler säkerställer större objektivitet och mindre påverkan av vår personliga uppfattning än andra.

När det kommer till frågan om huruvida namn tolkas vara av svensk eller annan etnisk härkomst är det självklart en fråga om tolkning. Vår förförståelse om vad som är ett svenskt namn respektive namn av annan etnisk härkomst baseras på vår egen förståelse och tolkningar. Vi har insikt i att vår etniska härkomst, generationstillhörighet med mera påverkar vår tolkning. Som framhållits tidigare är det nödvändigt att tolka för att få fram ett resultat.

3.6. Etiska överväganden

Etik är den teoretiska reflektionen över moralen. Etik grundar sig alltså i begreppet moral som innebär människors handlande utifrån värderingar hos människan (www.ne.se). Etiska perspektiv blir viktiga i forskningen eftersom att de på lång sikt har betydande påverkan på samhället (www.vr.se). Forskning som berör människor berör också ämnet etik, exempelvis när det kommer till att behandla känsliga personuppgifter vad det gäller människor (www.vr.se).

Denna studie berör människor ur ett större perspektiv och grundar sig inte i några personuppgifter. Forskningsetik innebär att man i forskningen tar hänsyn till och skyddar olika deltagare och försökspersoner som berörs i den forskningen man bedriver (www.vr.se). Eftersom vi inte nämner några namn eller på något sätt utgår från enskilda personer kan inte någon enskild individ känna sig angripen. Vad det gäller etiska överväganden finns det ändå faktorer som blir relevanta att ifrågasätta.

Vi behandlar genus och etnicitet utifrån att mäta olika personers förekomst i kommunens informationsmaterial. Detta kan kopplas till oss som konstruerat variablerna i kodschemat och de etiska överväganden vi gjort vad det gäller dessa. Variablerna placeras i kategorier utifrån vårt eget sätt att tolka. Att placera människor i olika fack är alltid känsligt och det är därför begreppet etik är värt att nämna. Att kategorisera människorna i materialet är dock något som vi anser måste göras för att kunna mäta representationen av genus och etnicitet på det sätt denna studie har för avsikt. Det är ändå viktigt att framhålla att vi i dessa bedömningar inte lägger några positiva eller negativa värderingar. Alla personer i materialet behandlas lika, men kritik för de brister vår egen tolkning medför kan vi inte frågå.

4. Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras resultat och analys av den kvantitativa innehållsanalysen. Resultatet av text- och bildanalysen kommer att analyseras, tolkas och sättas i relation till den teori och tidigare forskning som tidigare redogjorts för. Resultaten som uppkommit genom att systematiskt räkna de företeelser som undersökts kommer att visas i procent i diagram. I samband med diagrammen redovisar vi även för det totala antalet enheter som procenten i diagrammen är beräknade på. Diagrammen kommer separat att redogöra för resultat från tidningen Jenny samt det övriga informationsmaterialet.

4.1. Genusrepresentation i text

Här redovisas och analyseras i vilken omfattning män och kvinnor förekommer i texten.

4.1.1. Genus som omnämns i texten

För att ta reda på hur stor representationen av kvinnor och män är räknades antal genusrelaterade ord. För att få fram ett resultat som visar på hur förekomsten kvinnor och män är fördelad i informationsmaterialet räknades alltså kvinnliga och manliga namn samt hur ofta ord som han, hon, honom och henne återfanns i texten. Av antalet gånger någon omnämns har det räknats ut i procent hur ofta det är som kvinnor respektive män som omnämns.

Som tagits upp i inledningen innebär jämlikhet lika värde mellan människor (www.ne.se/jamstalldhet). Vad det gäller jämställdhet som innebär lika värde mellan kvinnor och män kan det i relation till trycksakerna som undersökts i denna studie appliceras på genusrepresentationen. Att kvinnor och män representeras i ungefär lika stor omfattning är en förutsättning för lika värde och jämställdhet i materialet.

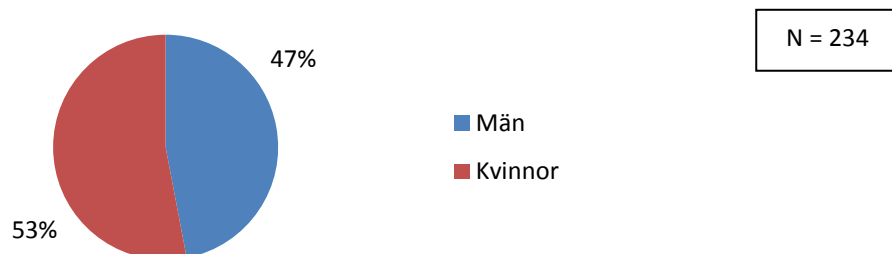
Fördelningen mellan könen som visas i diagrammen nedan synliggör att män omnämns mest i tidningen Jenny medan det är kvinnor som omnämns mest i det övriga informationsmaterialet. I tidningen Jenny är det män som omnämns i 60 % av fallen och kvinnor i 40 %. (Se diagram 1). Procentskillnaderna mellan kvinnor och män är inte särskilt stora men resultatet visar ändå att männen är något överrepresenterade i tidningen Jenny.

Diagram 1: Hur ofta omnämns män respektive kvinnor i text i tidningen Jenny?

Till skillnad från tidningen Jenny är det tvärtom i det övriga informationsmaterialet, där är kvinnor något överrepresenterade istället. I det övriga informationsmaterialet visar resultatet att av förekomsten av kvinnor är 53 % i förhållande till män som omnämns i 47 % av fallen. (Se diagram 2). Med dessa små procentskillnader kan detta material i hög grad betraktas som jämlikt. Dock är det ändå kvinnor som genom en liten övervägande del förekommer mest i det övriga informationsmaterialet. Vad detta resultat beror på är svårt att utpeka men kanske kan det ha att göra med en medveten strävan efter ett jämställt informationsmaterial. Som nämnts i teorin strävar många av världens länder idag efter ett mer jämställt samhälle med lika rättigheter för både kvinnor och män. Att kvinnor ska ha samma rättigheter som män är en mycket uppmärksam fråga och ett mål som många strävar efter. Utifrån diagram 2 kan man tolka att denna strävan kan ha överdrivits, då det istället är mannen som är något underrepresenterad.

Diagram 2: Hur ofta omnämns män respektive kvinnor i text i det övriga informationsmaterialet?

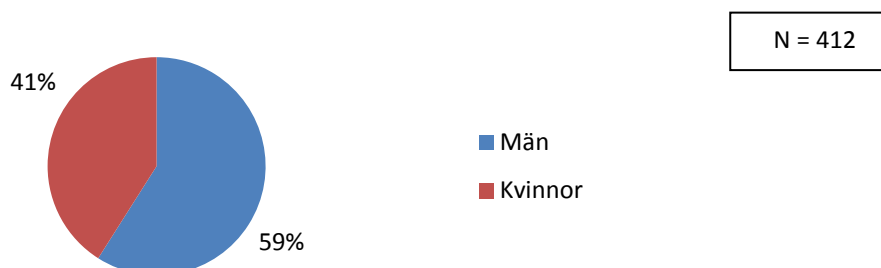

Det resultat som hittades i Jenny kan kopplas till könsroller och socialisering. Som vi redogjort för i teorin beskriver Jarlbro i *Medier, genus och makt* att kvinnan är underrepresenterad i pressen. Denna teori kan alltså även kopplas till tidningen Jenny, där kvinnor var underrepresenterade. Jarlbro som studerat kvinnors plats i medier menar också att den ojämna fördelningen av rätten att synas och uttrycka sig i medier är negativt för demokratin. Även om Jarlbro endast har studerat kvinnors underrepresentation kan även hennes teorier appliceras på männen i denna studie. I det övriga informationsmaterialet var mannen något underrepresenterad. Det är minst lika viktigt att framhålla vad det gäller demokrati och jämlikhet i samhället. Kopplat till frågeställningen om hur synliggörandet av resultatet kan generera i förbättringar kan det konstateras att kommunen borde se över representationen av kvinnor och män i trycksakerna.

4.1.2. Antal citat av män respektive kvinnor

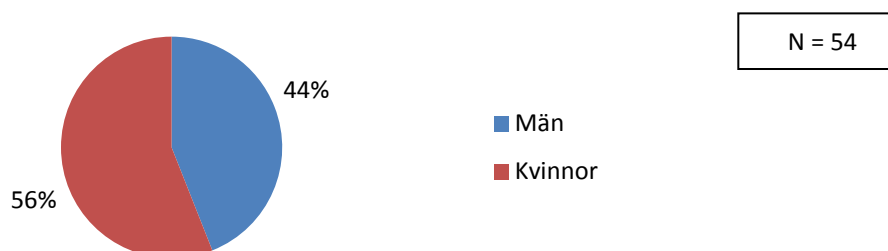
Ett annat sätt att ta reda på om kommunens informationsmaterial är jämlikt och jämställt är att räkna hur ofta män respektive kvinnor får chans att yttra sig i texten. Detta gjordes genom att räkna antalet citat. Av det totala antalet citat som hittades i texten räknades andelen citat av kvinnor respektive män ut i procent. Som diagram 3 visar var 59 % av alla citat som hittades i Jenny av män och 41 % var av kvinnor.

Diagram 3: Hur ofta förekommer citat av män respektive kvinnor i tidningen Jenny?

I det övriga informationsmaterialet utgjorde kvinnor den övervägande delen med 56 % av citaten. Citat av män kunde hittas i 44 % av fallen. (Se diagram 4). Som belystes tidigare visar alltså resultatet även på denna fråga att männen är överrepresenterade i Jenny och kvinnorna är överrepresenterade i det övriga informationsmaterialet. Jarlbros teorier om att kvinnor får uttala sig mindre frekvent än männen kan alltså även här appliceras på tidningen Jenny men inte på det övriga materialet. Vad det gäller perspektivet på demokrati skulle en jämnare fördelning mellan könen säkerställa jämställdhet. Resultaten visar på att även män kan vara underrepresenterade i tryckt material.

Diagram 4: Hur ofta förekommer citat av män respektive kvinnor i det övriga informationsmaterialet?

Som behandlades i teoriavsnittet redogör Thompson för att texter skapar en virtuell förbindelse mellan människor vilket resulterar i en gemenskap. Kommunen kan alltså genom sin kommunikation i form av trycksaker ha makt att påverka gemenskapen i samhället. Texter som inte är helt jämställda kan alltså påverka gemenskapen i samhället negativt. Makten att genom kommunikation påverka samhället kan också kopplas till begreppet PR.

Som nämnts i teorin är PR ett begrepp som behandlar hur man skapar och sköter goda relationer till omvärlden. I kommunens samhällskommunikation kan jämlikheten förbättras genom att inkludera fler kvinnor i Jenny och fler män i det övriga materialet. Detta skulle kunna minska spänningarna i samhället och motverka social uteslutning. Får fler kvinnor förekomma och yttra sig i Jenny förbättras relationen mellan Kalmar kommun och denna stora

grupp kommuninvånare. Detta gäller även för männen i det övriga informationsmaterialet men då procentskillnaderna i detta material var mycket små betraktas detta material som i hög grad jämställt och behöver inte förbättras i samma grad som Jenny.

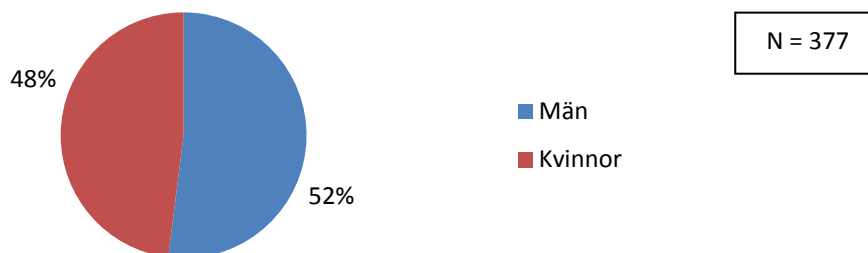
Som svar på frågeställningarna som behandlades i inledningen skulle detta synliggörande av hur stor representationen av män respektive kvinnor är kunna generera i konkreta förbättringar. Kommunens informationsenhet skulle kunna förbättra mångfalden i materialet genom att öka förekomsten av kvinnor och deras yttranden i form av citat i tidningen Jenny och öka förekomsten av män och deras yttranden i form av citat i det övriga materialet. Följderna av detta skulle förutom ett mer jämställt informationsmaterial också vara att kommunen påverkas positivt då det skulle kunna förbättra gemenskapen och demokratin överlag i samhället.

4.2. Genusrepresentation i bild

I detta avsnitt presenteras resultatet av hur stor representationen av män respektive kvinnor är i informationsmaterialets bilder. Här har förekomsten av kvinnor och män räknats för att få fram ett resultat. Andelen kvinnor och män har sedan räknats ut till procent utifrån det totala antalet personer som förekommit i bilderna.

Vad det gäller hur ofta män respektive kvinnor förekommer i bilderna kan man inte se några större skillnader mellan tidningen Jenny och det övriga informationsmaterialet. Dock finns det en liten andel större mängd män på bilderna i Jenny respektive något fler kvinnor i det övriga materialet. Diagram 5 visar att i Jenny består personerna i bilderna av 52 % män och 48 % kvinnor.

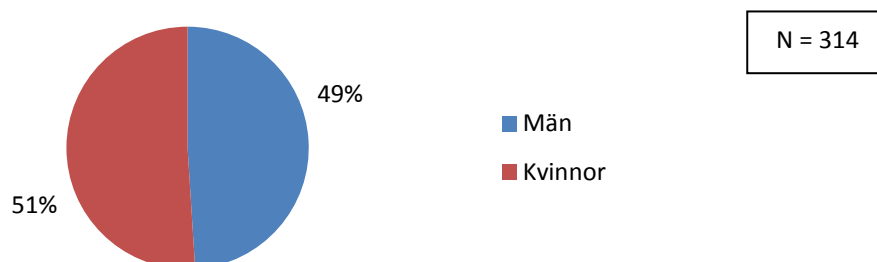
Diagram 5: Hur ofta förekommer män respektive kvinnor i bilderna i tidningen Jenny?

Likt resultatet från genusrepresentationen i text kan man alltså även här observera att i tidningen Jenny, där män representeras i störst omfattning, har däremot det övriga informationsmaterialet kvinnor i majoritet. Dock är dessa skillnader synnerligen små och kommer därför inte ytterligare att begrundas som ett större problem vad det gäller genus.

Diagram 6 visar hur fördelningen ser ut i det övriga informationsmaterialet. Här utgör kvinnorna majoriteten och består av 51 % medan männen utgör 49 % av personerna i bilderna.

Diagram 6: Hur ofta förekommer män respektive kvinnor i bilderna i det övriga informationsmaterialet?

Som nämndes i teorin kan genus benämnas som kulturella och sociala skillnader mellan män och kvinnor. I Kalmar kommuns informationsmaterial framkommer det utifrån undersökningen i den här studien att båda dessa grupper av människor representeras.

Kopplat till frågeställningen gällande hur stor representationen av kvinnor och män är i Kalmar kommuns informationsmaterial kan det konstateras att resultatet av bildanalysen visar på nästan hälften kvinnor och hälften män. Eftersom siffrorna skiljer sig så lite mellan könen besvaras frågan med att båda könen är representerade i form av att de båda förekommer i nästintill lika hög grad på bild. Därför uppfyller bildmaterialet ett steg på vägen till ett mer jämlikt informationsmaterial. Upprätthållandet av jämställdhet i tryckt material skulle även kunna ge omvärlden en god relation till organisationen i fråga.

Eftersom inga större skillnader påträffats i bildmaterialet kring de frågor som undersökts i denna studie kan det fastställas att Kalmar kommun i mångt och mycket lever upp till sina mål för jämställdhet. Då mycket små skillnader mellan könen dock hittades kan kommunen med fördel arbeta vidare med att upprätthålla och förbättra jämställdheten ytterligare.

Sammanfattningsvis är Kalmar kommuns informationsmaterial i form av både text och bild väldigt jämställt på många punkter. Detta tyder på en fungerande informationsverksamhet med en god samhällskommunikation och lyckad PR som inkluderar både män och kvinnor i ungefär lika stor omfattning. Detta är naturligtvis positivt i den strävan efter den jämlikhet och mångfald som Kalmar kommun bedriver. Jarlbro framhäver också att en fungerande demokrati kräver ett system där allas åsikter uppmärksammas (Jarlbro 2006, s. 23f). Då kommunen arbetar hårt för att vara ett socialt hållbart samhälle märks det att man har satsat mycket på jämställdheten. Då informationsmaterialet i sin helhet i stort sett är jämlikt gällande representation av könen är alltså även ett fungerande demokratiskt samhälle en följd av detta.

4.3. Etnisk härkomst i text

Vad det gäller etnicitet är syftet med studien att belysa hur stor representationen av människor med olika etnisk härkomst är. Ett sätt att göra detta är att räkna hur ofta det omnämns att personer har härkomst från Sverige eller annat land. Även bedömning av namn gjordes då antalet namn som bedömdes vara av svensk respektive annan härkomst räknades. Vad det gäller när härkomst omnämns i texten kan detta ses som säkrare resultat än bedömningen av

namn, vilket är en tolkningsfråga. Resultatet visar andelarna i procent utifrån det totala antalet i diagrammen nedan.

4.3.1. Etnisk härkomst som omnämns i texten

Diagram 7 visar att i tidningen Jenny har 61 % av personerna som omnämns härkomst från Sverige. 39 % visades ha härkomst från annat land. En relativt stor majoritet har alltså härkomst från Sverige, vilket visar på att förbättringar gällande mångfald kan vara relevant att fokusera på.

Diagram 7: Hur ofta omnämns det att personer har härkomst från Sverige respektive annat land i texten i tidningen Jenny?

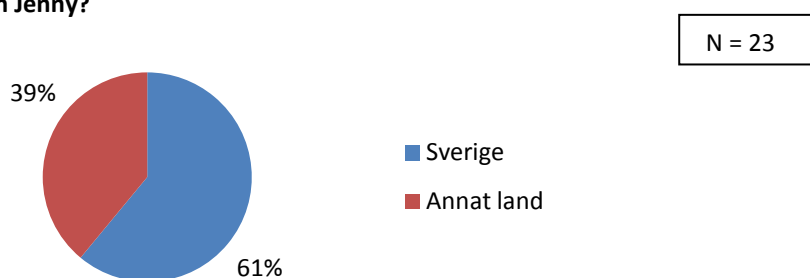
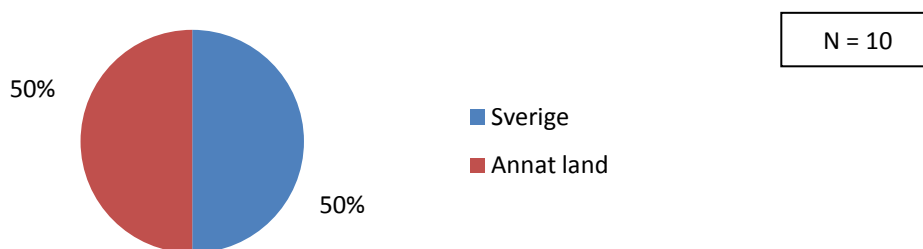

Diagram 8 visar att det i det övriga informationsmaterial är 50 % av personerna som kommer från Sverige och resterande 50 % har härkomst från annat land. Här kan det alltså konstateras att fördelningen av etnisk härkomst är helt lika, vilket pekar på ett mycket positivt resultat för mångfalden och jämlikheten.

Diagram 8: Hur ofta omnämns det att personer har härkomst från Sverige respektive annat land i texten i det övriga informationsmaterialet?

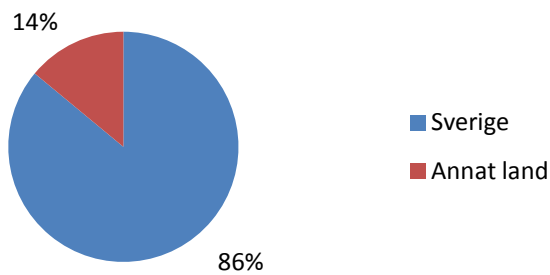

4.3.2. Förekomst av namn

Gällande förekomst av namn räknades namn med svensk respektive annan härkomst. Detta gjordes genom en förförståelse av vad som bedöms vara ett svenskt namn respektive ett icke svenskt namn.

För kvinnor bedömdes 86 % i Jenny ha namn med härkomst från Sverige medan 14 % av kvinnorna ansågs ha namn med härkomst från annat land. (Se diagram 9).

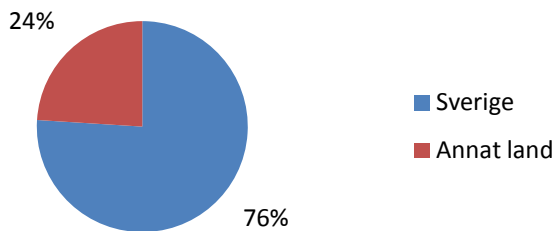
Diagram 9: Hur ofta omnämns kvinnor i texten som bedöms ha ett namn med härkomst från Sverige respektive ett annat land i tidningen Jenny?

N = 292

I det övriga informationsmaterialet bedömdes 76 % av kvinnorna ha svenska namn och 24 % bedömdes ha namn med härkomst från annat land. (Se diagram 10).

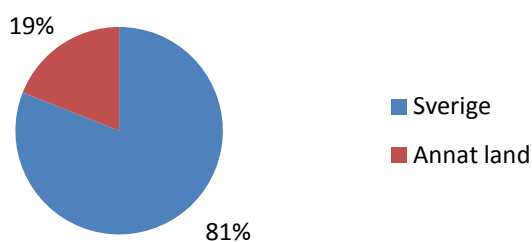
Diagram 10: Hur ofta omnämns kvinnor i texten som bedöms ha ett namn med härkomst från Sverige respektive ett annat land i det övriga informationsmaterialet?

N = 75

Även beräkningen av männens namn resulterade i att majoriteten har svensk härkomst. I diagram 9 kan man se att 81 % av namnen i Jenny var svenska och 19 % av namnen är tolkat ha härkomst från annat land.

Diagram 11: Hur ofta omnämns män i texten som bedöms ha ett namn med härkomst från Sverige respektive ett annat land i tidningen Jenny?

N = 506

I det övriga informationsmaterialet bedömdes 63 % av namnen ha svensk härkomst och 37 % har härkomst från annat land. (Se diagram 12).

Diagram 12: Hur ofta omnämns män i texten som bedöms ha ett namn med härkomst från Sverige respektive ett annat land i det övriga informationsmaterial?

Resultatet gällande etnisk mångfald påvisar att brister finns. Som diskuterades i teoriavsnittet är Sverige ett förhållandevis homogent land. Med denna vetskap är det kanske inte så konstigt att det är människor med svensk härkomst som förekommer mest i materialet. Dock finns i dagsläget stora grupper människor med annan härkomst än svensk och därför skulle Kalmar kommuns informationsenhet också kunna anpassa sin kommunikation efter detta för att uppnå ökad jämlikhet.

I det inledande kapitlet återfinns i stycket Bakgrund en redogörelse för Kalmar kommuns mål vad det gäller jämlikhet. Där går att utläsa att Kalmar kommun har som mål att uppnå jämlikhet på flera plan, varav ett gäller etnicitet. Därav kan tolkas att Kalmar kommuns informationsenhet behöver se över sina kommunikativa strategiska val för att uppnå dessa mål.

Det som är anmärkningsvärt är de höga siffrorna den svenska majoriteten berör. I en strävan efter mångfaldig kommunikation är detta resultat inte positivt. Det kan få de grupper i Kalmar kommun som har annan härkomst än svensk att känna sig förbisedda. Detta kan relateras till stycket om grupper i samhället som återfinns i teoriavsnittet. Som nämnts i teorin utgör grupper en central och avgörande roll i samhället. Som även behandlats uppstår en vi-känsla när människor får känna tillhörighet till en grupp. Utifrån detta resultat kan det då ifrågasättas huruvida den nuvarande situationen där vita västerlänningar är en väldigt stor majoritet ger en bra och representativ bild av Kalmar kommun när man ser till aspekten att skapa jämlikhet i materialet. Då kan slutsatsen dras att alla grupper, även minoritetsgrupper, borde bli representerade för att kunna känna att de tillhör ”gruppen”, alltså Kalmar kommun som samhälle.

För att förbättra situationen vad det gäller representationen av etnicitet är det relevant att inkludera alla grupper i en organisations kommunikation. Som tagits upp i teorin kan PR i stora drag förklaras som en företeelse där syftet är att överföra budskap från organisationer till stora grupper människor. Därför blir, som också tagits upp i teorin, en dialog mellan organisationen och målgruppen önskvärd. Eventuellt är detta en kommunikativ strategi som Kalmar kommun kan vidta i sitt arbete med att uppnå målen om jämlikhet i sitt tryckta material. I kommunikationen till en masspublik, vilket man kan se Kalmar kommuns invånare som, är en dialog som inkluderar alla samhällets medborgare en förutsättning för goda relationer.

För att försöka finna förklaringar till varför fördelningen mellan personer med svensk och annan härkomst i materialet ser ut som den gör kan Ylva Brunes avhandling nämnas. Brune diskuterar i avhandlingen *Nyheter från gränsen* nyhetsmediernas bild av invandrare.

Exempelvis placeras svenskar och invandrare i kategorier där det svenska är det samma som det normala medan invandrarna ofta beskrivs som udda. Brune menar också att den västerländska mannen ses som överlägsen i medier, medan invandarmän därmed får en annan maktposition. Detta kan tolkas som en förklaring till varför den svenska majoriteten i materialet är så omfattande. Den generalisering som beskriver att svenskar är lika med normen kan ha färgat kommunens material på det sättet att man inte reflekterat över att lägga mer tanke vid att inkludera människor med annan etnisk härkomst i materialet.

I teoriavsnittet behandlades även begreppet orientalisering. Som nämnts menar i teorin har det skett en orientalisering utifrån bilden av invandrare som en person som är annorlunda och beskrivs som ”den andre”. Detta är en vetskap att lägga i åtanke då orsakerna till underrepresentationen av människor med annan härkomst analyseras. En tänkbar anledning till detta är just att eftersom invandrarna är en minoritetsgrupp i Sverige hamnar invandraren efter ”svensken” i prioritetsordning. Eftersom kategoriseringen av Sveriges befolkning som svenskar och invandrare är tydliga blir också de olika grupperna och dess identiteter tydliga. Gruppgemenskapen i den ”svenska gruppen” ökar och i och med det förstärks beskrivningen av invandraren som ”den andre”.

Som togs upp i teoriavsnittet skapar texter en virtuell förbindelse mellan människor vilket resulterar i en gemenskap. Detta kan appliceras på materialet i fråga om hur ofta människor med annan härkomst får medverka. Genom det stora antal människor som har svensk härkomst uppstår en gemenskap mellan dessa, vilken kan utestänga andra etniska grupper. Kopplingar tillbaka till social uteslutning kan alltså också göras i denna diskussion. En känsla av inte ha samma rätt att medverka och uttrycka sig i tidningen som människor med svenskt ursprung kan medföra social uteslutning då samhället distanserar sig från andra etniska grupper eller att andra etniska grupper distanserar sig från samhället. Som togs upp i teorin kan detta kan leda till avvikande beteende som är en produkt av samhället och dess medlemmar. Orättvis behandling kan också leda till diskriminering.

För att öka mångfalden, främja jämlikheten och motverka stereotyper skulle Kalmar kommun alltså kunna inkludera alla typer av människor i sin kommunikation. Som nämntes i teoriavsnittet i delen om vi- och demgrupper blir människor ofta fientligt inställda till okända personer. De vi inte vet så mycket om tillskriver vi själva egenskaper och på så sätt kan fördomar och stereotyper uppkomma. Därför bör fler människor med annat etniskt ursprung förekomma i materialet. För att motverka stereotyper, social uteslutning och bilden av invandraren som ”den andre” bör också fler människor med annan härkomst få mer plats att yttra sig i informationsmaterialet. Detta gäller även för bilderna i materialet då samma resultat kunde hittas där.

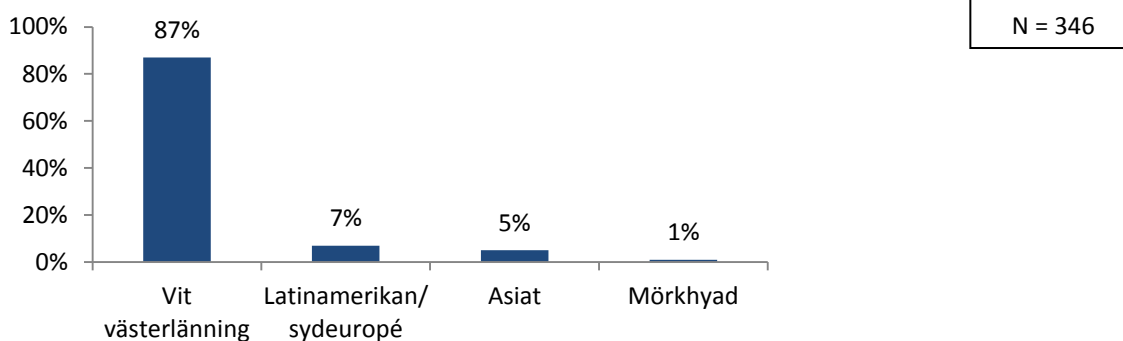
4.4. Etnisk härkomst i bild

Vad det gäller frågan om hur ofta olika etniska grupper representeras på bild i materialet visar resultatet att den största andelen är vita västerlänningar. Detta har framkommit i den kvantitativa innehållsanalysen genom att skapa olika kategorier för etnicitet och räkna förekomsten av dessa i bilderna. Kategorierna består av vita västerlänningar, latinamerikaner/sydeuropéer, asiater samt mörkhyade. Förekomsten av dessa har sedan räknats ut i procent som kan ses i diagrammen nedan.

Latinamerikaner/sydeuropéer, asiater samt mörkhyade är i klar minoritet. Den absolut minsta andelen av personerna i bilderna är mörkhyade som både i tidningen Jenny samt i det övriga informationsmaterialet når endast en procent. Det kan också nämnas att i fråga om antal fanns det sammanlagt tre mörkhyade i tidningarna Jenny medan det fanns 302 stycken vita västerlänningar. I det övriga informationsmaterialet återfanns två mörkhyade personer samt 274 stycken vita västerlänningar. I diagrammen nedan följer en jämförelse i procent kring de fyra grupper som valdes att kategoriseras i undersökningen.

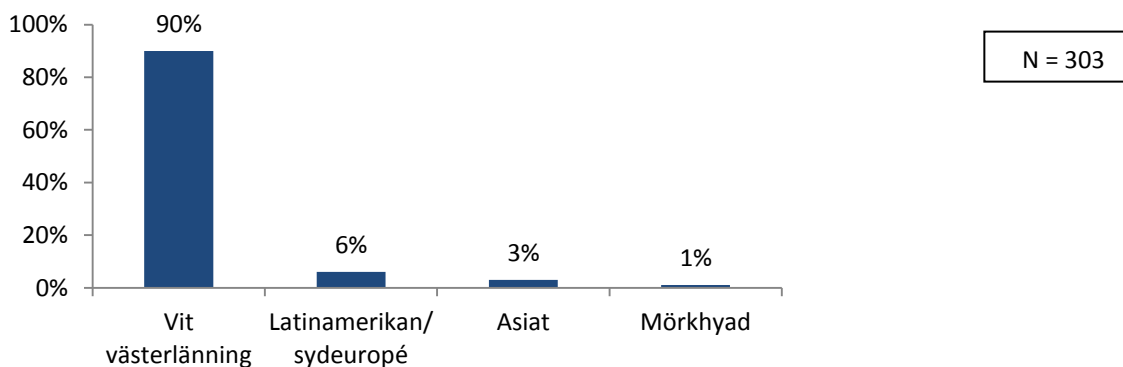
I diagram 13 kan man utläsa att 87 % är tolkas ha utseendet vita västerlänningar, 7 % latinamerikaner/sydeuropéer, 5 % asiater samt 1 % mörkhyade.

Diagram 13: Hur ofta förekommer personer som utseendemässigt upplevs ha olika etnisk härkomst i bilderna i tidningen Jenny?

I diagram 14 som gäller det övriga informationsmaterialet förekommer vitavästerlänningar till 90 %, latinamerikaner/sydeuropeer 6 %, asiater 3 % samt mörkyade 1 %.

Diagram 14: Hur ofta förekommer personer som utseendemässigt upplevs ha olika etnisk härkomst i bilderna i det övriga informationsmaterialet?

I resultatet av den kvantitativa innehållsanalysen vad det gäller etnicitet ligger tidningen Jenny och det övriga informationsmaterialet nära varandra. Dock förekom det något mer mångfald vad det gäller etnicitet i tidningen Jenny än det övriga informationsmaterialet.

Resultatet påvisar en brist i jämlikheten vad det gäller representationen av olika etniciteter i informationsmaterialets bilder då vita västerlänningar är en väldigt majoritet och övriga grupper utgör en liten minoritet. För att återkoppla till frågeställningarna kan nämnas att jämlikheten skulle gynnas av en förbättring vad det gäller etnisk representation i bild.

Som nämns i teorin innefattar begreppet etnicitet en grupp människors föreställningar om ett gemensamt ursprung. Att få tillhöra en grupp som återfinns i kommunens informationsmaterial kan vara viktigt för att känna tillhörighet till det samhälle man lever i. För att återigen koppla till teorin menar Stier att tillhöra en grupp innebär att en samhörighet och vi-känsla skapas inom gruppen. Att inte få vara en del av informationsmaterialet i lika hög grad som andra grupper alltså skulle kunna åstadkomma att man placeras i en dem-grupp i samhället.

Enligt Antohny Giddens teorier är det vanligast att människor har positiva fördomar om grupper de själva är en del av, medans de har negativa fördomar mot andra grupper i samhället. Att låta fler etniska grupper vara mer förekommande i informationsmaterial skulle kunna resultera i att fler fördomar förebyggs om människor ser olika etniciteter som en del av det samhälle de lever i. Att påvisa mångfald när det kommer till etnicitet kan tolkas vara till godo för att få människor att ha positiva fördomar om de medmänniskorna som de delar samhället med.

Som även togs upp i teorin kan en virtuell gemenskap bli samhällets föreställda gemenskap. Alltså påverkas människor i samhället av hur olika medier framställer gemenskap. Ur en strategisk kommunikativ synvinkel kan då tolkas att Kalmar kommuns tryckta material skulle gynnas av att öka mångfalden av etnicitet i sina trycksaker. För att med detta medium nå ut med en bild av att alla människor, oavsett etniskt ursprung, är en del av gemenskapen i Kalmar kommun.

För att återkoppla till bakgrunden som presenterades i inledningen är Kalmar en kommun som eftersträvar att alla människor, oavsett till exempel etnisk härkomst, ska ha samma möjligheter att ta del av och påverka samhället. För att förknippa detta med studiens resultat är Kalmar kommun en kommun som strävar efter jämlikhet, men inte riktigt har kommit i mål på alla plan ännu. Detta nämndes även i inledningen, närmare bestämt att kommunen medger att det är långt kvar innan man helt uppnår målet för att vara en socialt hållbar kommun. Ett steg är dock att uppmärksamma de delar som inte är till fullo jämlika och åtgärda dessa.

På frågeställningen om hur Kalmar kommun kan förbättra sina trycksaker genom mångfaldig samhällskommunikation och kommunikativa strategiska val kan man utifrån detta konstatera att en tydligare representation av människor med annat etniskt ursprung är ett tillvägagångssätt. I nuläget kan tolkas utifrån resultaten i denna studie att när det kommer till etnicitet och mångfald håller inte trycksakerna måtten för att nå upp till jämlikhet. Som nämns i teorin kan en organisation ha samma behov av att kommunicera som individer, som till exempel att de har behov av att förstå omvärlden, skapa relationer och uttrycka sin personlighet. För att tillgodose Kalmar kommuns strävan efter jämlikhet borde det vara av intresse att visa på mer mångfald vad det gäller etnicitet. Konkret kan Kalmar kommun i framtiden lägga mer eftertanke vid vem som får medverka i materialet för att förebygga brister i jämlikheten.

5. Diskussion och slutsatser

Här kommer resultatet och analysen att tolkas, diskuteras och sammanfattas. Vad jämlikhet innebär för olika människor kommer också att diskuteras. Kapitlet kommer även att utmytna i

diverse slutsatser som sammanfattar vad studien i huvudsak resulterade i samt behandla förslag på vidare forskning inom ämnet.

5.1. Olika syn på begreppet jämlikhet

Då syftet för denna studie är att undersöka jämlikhet i Kalmar kommuns kommunikation kan man ifrågasätta vad innebörden av jämlikhet egentligen är. Då människor har olika syn på vad jämlikhet betyder för dem kan diskussionen om begreppet i fråga göras lång. I detta avsnitt kommer vi dock att ta upp de viktigaste delarna vi haft i åtanke när begreppet jämlikhet analyserats. Vi kommer även att redogöra för den diskussion som bedrivits om vad jämlikhet innebär för oss och det arbete vi gör.

Som förklarades i inledningen innebär jämlikhet alla individers lika värde, möjligheter och rättigheter (www.ne.se/jamlikhet). I detta spelar flera faktorer in, varav två är genus och etnicitet. Som vi också tidigare beskrivit och tagit upp i denna uppsats spelar exempelvis socialisation, kulturell tillhörighet, normer och värderingar en stor roll för människor och deras uppfattningar, vilket även gäller människors syn på vad jämlikhet är när det kommer till etnicitet och genus.

Vid diskussion av ämnet framkom funderingar över hur människor som har en annan kultur än vår uppfattar jämlikhet. Det resultat som uppkom av diskussionen utgår från begreppet jämlikhet med vår förförståelse och vår kunskap, vilket även inkluderar våra normer, värderingar och så vidare.

Våra egna reflektioner kring detta är att vi har en bild av vad jämlikhet är som stämmer väl överens med de visioner och mål Kalmar kommun har tagit fram för kommunen vad det gäller jämlikhet. Dessa visioner och mål redogjordes för i inledningen.

Eftersom målet var att upptäcka eventuella brister samt peka på förbättringar som skulle kunna göras vad det gäller jämlikhet, menar vi att vår syn på begreppet jämlikhet var relevant. Detta eftersom vår förförståelse och kunskap stämmer överens med den Kalmar kommun förmedlar. I studien har vi också tagit i hänsyn till den allmänna definitionen av begreppet som hittades i Nationalencyklopedin.

Med människors lika värde, möjligheter och rättigheter menar vi att oavsett kön eller etnicitet ska alla ha samma möjligheter att återfinnas och komma till tals i Kalmar kommuns informationsmaterial. Detta är viktigt för både gemenskapen i kommunen och demokratin i samhället. Denna syn på jämlikhet understödjer också vårt syfte och mål att uppnå resultat i studien som bidrar till att kommunen kommer ytterligare närmare sina visioner och mål för jämlikhet.

5.2. Jämställdhetsaspekten av jämlikhet

Som nämnts tidigare uttrycker resultatet att kommunen övergripande har ett material som är väldigt jämställt i de avseenden som undersökts i relation till genusaspekten, även om det finns mindre skillnader som kan övervägas. Våra egna reflektioner kring resultatet är att kommunen arbetar aktivt för att upprätthålla och förbättra jämställdheten.

Trots att resultatet i sin helhet visar på jämställdhet fanns vissa skillnader mellan könen som ändå kan vara värt att uppmärksamma. Det var främst vid analysen av text i tidningen Jenny som vissa tecken på att jämställdhet inte uppnåddes helt kunde hittas.

Kopplat till de teorier som redogjorts för i uppsatsen har vi också försökt att tolka varför resultatet ser ut som det gör samt komma fram till förbättringar som kommunen kan ha i åtanke i framtida utformanden av informationsmaterial. Detta kopplat till de centrala frågeställningarna som redogjordes för i inledningen som berör hur stor representationen är samt på vilka sätt detta synliggörande kan generera i en förbättring av Kalmar kommuns kommunikation vad det gäller trycksaker.

Det kommunens informationsverksamhet till största del kan fokusera förbättringarna på vad det gäller jämlikhet i relation till genus är i huvudsak att fördela män och kvinnor mer lika i Jenny. Då denna tidning till stor del består av artiklar kan man också som ett konkret förslag i framtiden tänka på att intervjua fler kvinnor för att få in fler yttranden och citat av kvinnor än vad tidningen innehar i dagsläget.

Eftersom procentskillnaderna mellan män och kvinnor var så små i det övriga materialet kan denna del betraktas som i hög grad jämställd trots den lilla övervägande delen kvinnor. Detta material kan dock också förbättras på samma sätt som i Jenny. Här är det dock fler män som måste få utrymme i materialet för en ännu mer balanserad jämlikhet.

5.3. Grupper och etnicitet

Gällande etnicitet uppvisade studien en bristande mångfald. Eftersom antalet personer med svensk härkomst var väldigt många kan detta resultat inte bekräfta att Kalmar kommun visar mångfald i sin kommunikation. Då kommunikationen är på svenska och går ut till svenska medborgare förväntas det av naturliga skäl att människor med svenskt ursprung förekommer mest i materialet men som diskuterats tidigare utgör också många grupper med annat ursprung invånarna i Kalmar kommun. Därför bör dessa människor förekomma och få chans att uttrycka sig mycket mer i materialet än vad de får i dagsläget.

Med de låga siffror som representerar människor med annat etniskt ursprung visar resultatet en stor brist i den etniska mångfalden inom Kalmar kommuns kommunikation. Att inkludera fler med annat etniskt ursprung till att medverka i materialet samt att ge dem mer möjlighet att uttrycka sig är alltså en nödvändighet för en mer jämlik kommunikation.

När det kommer till huruvida människor med olika etnisk härkomst representeras i materialet kan man dra slutsatsen att det är viktigt att inkludera alla olika etniska grupper i material som riktar sig till kommuninvånare. Detta kan kommunen göra genom att till att börja med att tänka över sina strategiska val för att överföra budskap som kan klassas som jämlika. Mer jämlikhet skulle skapa gemenskap mellan kommunens invånare i och även främja demokratin.

Ur ett bredare forskningsperspektiv har denna studie bidragit till nya resultat angående genus och etnicitet inom medie- och kommunikationsvetenskapsfältet. Detta har synliggjort att genusfrågor med jämställdhet i fokus i hög grad har uppnåtts i Kalmar kommuns informationsmaterial. Att kommunen vill vara jämställd tas också upp i kommunens visioner och mål. Då mycket fokus ligger på jämställdheten kan jämlikheten i relation till etnicitet glömmas bort. Detta väcker en tanke om att det ofta är jämställdhet som står i fokus och att mer uppmärksamhet bör läggas på jämlikheten i sin helhet.

5.4. Kommunens inverkan på jämlikhet i materialet

För att återkoppla till begreppet politisk makt som togs upp i teoriavsnittet så påverkar Kalmar kommun kommuninvånarna vad det gäller materialet som består av text och bild. Hur kommunen väljer att framställa olika företeelser utifrån begreppet jämlikhet påverkar vilka budskap som sänds ut till kommuninvånarna.

Thompson (1995) redogör för att den virtuella gemenskap som framställs genom medier blir en nations föreställda gemenskap. Jämlikhetsaspekten skulle alltså med detta påstående påverka hur kommuninvånarna ser på jämlikhet. Vad det gäller genus och etnicitet genomsyrar då budskapen som sänds ut hur gemenskapen ser ut i samhället. Vilka inkluderas? Som tidigare har nämnts är jämställdhet mellan kvinnor och män något som Kalmar kommuns informationsenhet är övervägande bra på att upprätthålla. Vad det gäller etnicitet har kommunen enligt denna studie inte nått lika långt.

5.5. Förslag på vidare forskning

Under arbetets gång har det uppkommit förståelse för att det finns mycket att undersöka, frågor som vi inte hunnit lägga tid på och företeelser som gått utanför den här studiens ramar. Vi vill därför uppmärksamma några av dessa frågor som förslag på vidare forskning.

5.5.1. *Hur människor skildras*

Vi har undersökt hur ofta människor representeras genom att räkna antal. För att få fram ett resultat som visar på huruvida materialet i fråga är jämlikt eller inte är också ett förslag till vidare forskning att undersöka hur människor skildras i bilder beroende på kön eller etnicitet. Detta kan göras genom att med hjälp av den kvantitativa metoden räkna hur ofta människor framställs i en passiv eller aktiv roll samt hur ofta människor beroende på kön och etnicitet skildras ur ett grodperspektiv, normalperspektiv eller fågelperspektiv.

5.5.2. *Etnicitet mer djupgående*

Eftersom resultatet visade på bristande mångfald skulle det vara intressant att forska vidare i jämlikhet med etnicitet i fokus. Detta kan göras i exempelvis annan samhällskommunikation. Ytterligare förslag på vidare forskning skulle kunna vara att undersöka etnicitet mer kvalitativt och inrikta sig mer på varför skillnaderna i representationen av personer med olika etnisk härkomst är så omfattande. Till exempel skulle också olika etnisk härkomst kunna ställas mot varandra genom att jämföra män med män och kvinnor med kvinnor. Detta skulle kunna påvisa om exempelvis kvinnor av en viss etnisk härkomst representeras mer eller på ett annorlunda sätt än kvinnor som har annan etnisk härkomst.

Referenser

Böcker

- Abercrombie, Nicholas (2006) *Introduktion till sociologi*. Studentlitteratur
- Angelöw, Bosse & Jonsson, Thom (2000) *Introduktion till socialpsykologi*. Studentlitteratur
- Aspers, Patrik & Fuehrer, Paul & Sverrisson, Árni (2004) *Bild och samhälle – Visuellt analys som vetenskaplig metod*. Studentlitteratur
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2005) *Textens mening och makt*. Studentlitteratur
- Bignell, Jonathan (2002) *Media semiotics – an introduction*. Manchester
- Brune, Ylva (2004) Nyheter från gränsen. Tre studier i journalistik om invandrare, flyktingar och rasistiskt våld.
- Bryman, Alan (1997) *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*. Studentlitteratur
- Connell R.W (2003) *Om genus*. Daidalos
- de los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana (2007) *Intersektionalitet – kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Liber
- Dhalén, Micael & Lange, Fredrik (2009) *Optimal marknadskommunikation*. Liber
- Edling, Christofer & Hedström, Peter (2003) *Kvantitativa metoder – Grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Studentlitteratur
- Ekström, Mats & Larsson, Åke (2000) ”Inledning” i: Mats Ekström & Åke Larsson (red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Studentlitteratur. Sid. 11-20.
- Eliasson, Annika (2010) *Kvantitativ metod från början*. Studentlitteratur
- Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette (2004) *Möten med bilder*. Studentlitteratur
- Falkheimer, Jesper (2001) *Medier och kommunikation – en introduktion*. Studentlitteratur
- Hansson, Hasse & Karlsson, Sten-Gösta & Nordström Z, Gert (2006) *Seendets språk – exempel från konst, reklam, nyhetsförmedling och semiotisk teori*. Studentlitteratur
- Jarlbro, Gunilla (2006) *Medier, genus och makt*. Studentlitteratur
- Johansson, Bengt (2000), “Surveyundersökningar”, i: Mats Ekström & Åke Larsson (red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Studentlitteratur. Sid. 78-110..
- Kleberg, Madeleine (2006) *Genusperspektiv på medie- och kommunikationsvetenskap*. Högskoleverket
- Larsson, Larsåke (2008) *Tillämpad kommunikationsvetenskap*. Studentlitteratur.
- Larsson, Larsåke (2002) *PR på svenska. Teori, strategi och kritisk analys*. Studentlitteratur
- Lindgren, Bengt & Nordström Z, Gert (2009) *Det kreativa ögat – om perception, semiotik och bildspråk*. Studentlitteratur
- Nilsson, Åsa (2000), “Kvantitativ innehållsanalys”, i: Mats Ekström & Åke Larsson (red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Studentlitteratur. Sid. 111-139.
- Plum, Elisabeth (2008) *Cultural Intelligence – The art of leading cultural complexity*. Middlesex University Press
- Rogers M, Everett & Steinfatt M, Thomas (1999) *Intercultural Communication*. Waveland Press
- Stewart P, Lea & Cooper J, Pamela & Stewart D, Alan & Friedley A, Sheryl (2003) *Communication and Gender*. Pearson Education
- Stier, Jonas (2004) *Kulturmöten – En introduktion till interkulturella studier*. Studentlitteratur
- Thompson B, John (1995) *Medierna och moderniteten*. Daidalos

Thurén, Torsten (2007) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Liber
Ålund, Alexandra (1997) ”Lilla Aktuelltts förkrympta värld”. Lund: Studentlitteratur

Internet

<http://www.kalmar.se/Demokrati/Vad-vill-vi-i-Kalmar/Socialt-hallbara-Kalmar/>
<http://www.kalmar.se/Demokrati/Vad-vill-vi-i-Kalmar/>
http://www.kalmar.se/Kalmar%20kommun/Demokrati/Statistik/Omradesfakta_2010.pdf
<http://www.ne.se/j%C3%A4mst%C3%A4lldhet>
<http://www.ne.se/intersektionalitet>
<http://www.ne.se/etik>
<http://www.vr.se/etik.4.3840dc7d108b8d5ad5280004294.html>

Kalmar kommuns trycksaker

Kalmar kommun (Nummer 1, 2011) *Jenny – Ett magasin från alla tiders Kalmar*. Kalmar kommun
Kalmar kommun (Nummer 2, 2011) *Jenny – Ett magasin från alla tiders Kalmar*. Kalmar kommun
Kalmar kommun (Nummer 3, 2011) *Jenny – Ett magasin från alla tiders Kalmar*. Kalmar kommun
Kalmar kommun (Nummer 4, 2011) *Jenny – Ett magasin från alla tiders Kalmar*. Kalmar kommun
Kalmar kommun (2011) *Jämställdhet i Kalmar kommun – Från medvetenhet till färdighet*. Kalmar kommun
Kalmar kommun (2011) *Nyinflyttad – En tidning för alla nya Kalmarbor*. Kalmar kommun
Kalmar kommun (2011) *Superhjältar på Kalmar kommun*. Kalmar kommun
Kalmar kommun (2011) *Välkommen till Kalmar*. Kalmar kommun
Kalmar turistbyrå (2011) *Kalmar*. Kalmar kommun
Kulturskolan (2011) *Kalmar kulturskola*. Kalmar kommun
Regionförbundet i Kalmar län (2011) *Southeast Sweden*. Kalmar kommun
Södermöre kommun (Februari, 2011) *Södermöre kommunalsnytt*. Kalmar kommun
Södermöre kommun (Maj, 2011) *Södermöre kommunalsnytt*. Kalmar kommun
Södermöre kommun (September, 2011) *Södermöre kommunalsnytt*. Kalmar kommun
Södermöre kommun (December, 2011) *Södermöre kommunalsnytt*. Kalmar kommun

Bilaga 1 – Kodschema

Text

V1. Omnämnda kön

Hur ofta omnämns;

1. *Män*
2. *Kvinnor*

V2. Omnämnd etnicitet

Hur ofta omnämns det att personer har härkomst från;

1. *Sverige*
2. *Annat land*

V3. Namn på kvinnor

Hur ofta omnämns kvinnor som bedöms ha ett namn med härkomst från;

1. *Sverige*
2. *Annat land*

V4. Namn på män

Hur ofta omnämns män som bedöms ha ett namn med härkomst från;

1. *Sverige*
2. *Annat land*

V5. Förekomst av citat

Hur ofta förekommer citat av;

1. *Män*
2. *Kvinnor*

Bild

V6. Förekomst av kön

Hur ofta förekommer;

1. *Män*
2. *Kvinnor*

V7. Förekomst av etnicitet

Hur ofta förekommer personer som utseendemässigt upplevs vara;

1. *Vit västerlänning*
2. *Latinamerikan/Sydeuropé*
3. *Asiat*
4. *Mörkhyad*

Text – Personer i antal

V1. Omnämnda kön

Hur ofta omnämns;

	1. Män	2. Kvinnor
Jenny	602	404
Övrigt	111	123

V2. Omnämnd etnicitet

Hur ofta omnämns det att personer har härkomst från;

	1. Sverige	2. Annat land
Jenny	14	9
Övrigt	5	5

V3. Namn på kvinnor

Hur ofta omnämns kvinnor som bedöms ha ett namn med härkomst från;

	1. Sverige	2. Annat land
Jenny	250	42
Övrigt	57	18

V4. Namn på män

Hur ofta omnämns män som bedöms ha ett namn med härkomst från;

	1. Sverige	2. Annat land
Jenny	410	96
Övrigt	43	25

V5. Förekomst av citat

Hur ofta förekommer citat av;

	5.1. Män	5.2. Kvinnor
Jenny	244	168
Övrigt	24	30

Bild – Personer i antal

V6. Förekomst av kön

Hur ofta förekommer;

	8.1. Män	8.2. Kvinnor
Jenny	197	180
Övrigt	154	160

V7. Förekomst av etnicitet

Hur ofta förekommer personer som utseendemässigt upplevs vara;

	9.1. Vit västerlänning	9.2. Latinam./ sydeuropé	9.3. Asiat	9.4. Mörkhyad
Jenny	302	23	18	3
Övrigt	274	18	9	2

Bilaga 2 – Kalmar kommuns informationsmaterial

Här presenteras de trycksaker i Kalmar kommuns informationsmaterial som valdes att undersökas i studien. Materialet består av fyra nummer av tidningen Jenny, en folder om Kalmar, en folder om Kalmar kulturskola, en folder om medarbetare inom Kalmar kommun, en broschyr om jämställdhet i kommunen, en tidning som heter Nyinflyttad, en mapp med sex informationsblad om sydöstra Sverige, ett informationsblad om Kalmar samt fyra informationsblad om kommundelen Södermöre.

Tidningen Jenny

Denna tidning valdes att ha med eftersom den riktar sig till alla människor inom Kalmar kommun. Jenny innehåller läsning med mycket kändisar, skvaller, intervjuer, och artiklar om lokala händelser. Tidningen ges ut fyra gånger per år och det är alltså fyra nummer från 2011 som undersöks i studien. Eftersom tidningen ges ut till invånare inom Kalmar kommun ligger mycket fokus på händelser som sker lokalt, till exempel intervjuer med kommuninvånare och nyheter om förändringar inom kommunen. Varje nummer består av 34 sidor.

Jenny nummer 1

Detta nummer av Jenny innehåller ett stort reportage med Håkan Hellström. Tidningen tar också upp mycket om kultur i form av events, utställningar med mera. I tidningen finns också notiser och reportage som berör sport samt olika reportage om Kalmar och stadens utveckling, exempelvis att kommuninvånarna kan vara med och forma sin stad.

Jenny nummer 2

Detta nummer av Jenny består av två stora reportage; det ena om Alexander Skarsgård och det andra om diverse svenska kvinnliga artister. Numret innehåller också flera artiklar om vad som händer i kommunen samt ett reportage om orter kring Kalmar som är värda att besöka. Tidningen innefattar också artiklar och notiser om sport och nöje.

Jenny nummer 3

I Jenny nummer 3 finns ett stort reportage med Lill Lindfors. Tidningen tar också upp mycket om kultur i form av events, utställningar med mera. I numret finns också notiser och reportage som berör sport, samt information om vad som händer i kommunen, till exempel att Linnéuniversitetet får nya lokaler. Jenny nummer 3 innefattar också ett stort reportage om affärsnätverk i Kalmar.

Jenny nummer 4

I Jenny nummer 4 finns ett stort reportage med artisten Ida Seve. Detta nummer handlar också mycket om handeln i Kalmar med extra fokus på julhandeln. Även flera artiklar om olika händelser runtom Kalmar kommun gällande nöje och sport kan hittas i tidningen. Tidningen består också av mycket information om hur Kalmar växer och utvecklas.

Övrigt informationsmaterial

Jämställdhet i Kalmar kommun – Från medvetenhet till färdighet

En broschyr om hur Kalmar kommun hanterar jämställdhet innefattande exempelvis vilka mål som finns för ämnet. Informationen riktar sig till alla kommuninvånare som finner intresse i att veta hur arbetet för att uppnå jämställdhet i kommunen ser ut.

Kalmar

Folder om Kalmar med information om hur det är att bo, arbeta och studera i Kalmar samt vad Kalmar kan erbjuda för upplevelser. Trycksaken riktar främst till turister och nyinflyttade i Kalmar. Eftersom foldern består av en enkel informativ text om Kalmar kan människor oavsett kön, etnicitet eller ålder finna nöje i att ta del av den. Den består av åtta sidor med ungefär lika mycket text som bild.

Kalmar kulturskola

Folder om Kalmars kulturskola med information om utbudet av kurser, kursavgifter med mera. Denna information går ut till de som är intresserade av att veta mer om kulturskolan och dess kurser.

Nyinflyttad – En tidning för alla nya Kalmarbor

Tidning med diverse artiklar och nyhetsnotiser om aktuella och kommande händelser i Kalmar, till exempel Kalmars ekologiska mål, natur, upplevelser, skola, förskola, utbildning och information om Kalmar som växande och utvecklande stad. Som rubriken säger riktar sig denna tidning till nyinflyttade i Kalmar. Det finns 17 sidor i tidningen.

Southeast Sweden

Mapp innehållande sex informationsblad på engelska med information om regionen sydöstra Sverige. Dessa informationsblad innefattar information om att bo, leva, och arbeta i regionen samt vad man kan göra på sin fritid. Även denna trycksak riktar sig främst till nyinflyttade eller personer som funderar på att flytta till regionen. Eftersom texten dock är på engelska är trycksaken främst tänkt att vara till nytta för människor som inte kan svenska. Varje informationsblad består av en framsida och en baksida.

Superhjältar på Kalmar kommun

Folder innehållande mindre reportage om medarbetare inom Kalmar kommuns olika sektorer och vad som utmärker deras yrke.

Södermöre kommundelsnytt (februari, maj, september och december)

Materialet innefattar också de fyra informationsblad som kallas Södermöre kommundelsnytt och som kommunen producerar fyra gånger per år (februari, maj, september och december). Informationen dessa trycksaker innefattar är nyheter och viktiga händelser inom kommundelen Södermöre. Dessa informationsblad består av en fram- och baksida med information riktad till främst invånare i Södermöre.

Välkommen till Kalmar

Informationsblad om Kalmar innefattande information om att bo, trivas och växa i regionen. Den består av en fram- och baksida och riktar sig främst till nyinflyttade men även turister. Dock kan även andra som är intresserade av att veta mer om kommunen tycka att information är intressant.